

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ
ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Α'

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΜΟΝΗΣ ΚΟΥΤΛΟΥΜΟΥΣΙΟΥ

Όπως τὸ σημείωσα κιόλας σὲ προηγούμενο τεύχος τῶν Ἑλληνικῶν (τόμ. 20, 1967, 275-6), μετὸν Κατάλογο αὐτὸν τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου ἀρχίζω τὴ δημοσίευση συμπληρωματικῶν καταλόγων χειρογράφων τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Καθὼς εἶναι πολὺ γνωστὸ σὲ ὅσους ἀσχολοῦνται μετὰ τὰ θέματα αὐτά, στὰ ἐβδομήντα χρόνια ποὺ μεσολάβησαν ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ μνημειώδους καταλόγου τοῦ Σπ. Π. Λάμπρου (τόμ. 1, 1895, τόμ. 2, 1900) οἱ ἀγιορειτικὲς μονὲς πλουτίστηκαν μετὰ πολλὰ χειρόγραφα, ποὺ εἴτε δὲν εἶχε μπορέσει νὰ τὰ δῇ ὁ Λάμπρος, εἴτε, τὸ συνηθέστερο, εἰσῆλθαν ὑστερώτερα στὶς μονὲς ἀπὸ διάφορες σκῆτες ἢ ἄλλα ἐξαρτήματα ἢ καὶ ἀπὸ ἰδιωτικὲς συλλογὲς τῶν μοναχῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν χειρογράφων αὐτῶν διαφέρει φυσικὰ σὲ κάθε μονή, ἀπὸ τὴν ἄποψη τοῦ περιεχομένου τὰ περισσότερα εἶναι λειτουργικὰ, νομοκανονικὰ ἢ μουσικὰ, καὶ εἶναι κατὰ τὴ μεγαλύτερη πλειονότητα μεταγενέστερα, πολλὰ μάλιστα καὶ νεώτατα, τοῦ 19ου ἀκόμα καὶ τοῦ 20ου αἰῶνα. Ὡστόσο οἱ ἐκπλήξεις δὲν λείπουν κι ἐδῶ, καὶ ὄχι σπάνια, ἀνάμεσα στὰ μεταγενέστερα καὶ λιγότερο σημαντικὰ χφφ, μπορεῖ ν' ἀνακαλύψῃ κανεὶς ἕξαφνα κάποιο παλαιὸ καὶ πολύτιμο.

Περιγραφὲς τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν χειρογράφων ἐλάχιστες ἔχουν ὡς τὴν ὥρα δημοσιευτῆ¹ καὶ ὁμως εἶναι κάτι ποὺ πρέπει

1. Ὁ Εὐδόκιμος Ξηροποταμηνὸς τὸ 1933 στὸν Κατάλόγὸ του (RR 198) περιγράφει, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χφφ Λάμπρου, καὶ ἄλλα 84 τῆς Μονῆς του. Ὁ Μ. Ι. Μανούσας καὶ μᾶς ἔδωσε περιγραφή καὶ ἄλλων 12 χφφ τῆς Μονῆς Σταυρονικήτα (RR 200). Δημοσιεύτηκε ἐπίσης ὁ παλιὸς συμπληρωματικὸς κατάλογος τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ μοναχοῦ Εὐθυμίου Διονυσιάτου ἀπὸ τὸν Κ. Μανάφη, ΕΕΒΣ 27 (1957) (RR 193a), καὶ ὁ συμπληρωματικὸς κατάλογος τῆς Λαύρας ἀπὸ τὸν γέροντα Παντελεήμονα Λαυριώτη, αὐτ. 28 (1958) (RR 169a).—Βλ. γιὰ τὴν κάθε Μονὴ τὴν ἀναγραφὴ στὸ RR καθὼς καὶ στὸν Μ. Ι. Μανούσας, Ἑλληνικὰ χειρόγραφα καὶ ἔγγραφα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Ἄθ. 1963.

νά γίνη, εἶναι μάλιστα, θὰ ἔλεγα, ὑποχρέωση τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, νά συνεχιστῇ καὶ νά ὀλοκληρωθῇ τὸ τεράστιο ἔργο τοῦ Λάμπρου. Ἐχῶ ἐτοιμάσει ἀπὸ καιρὸ τὸν συμπληρωματικὸν κατάλογο τῶν χειρογράφων μερικῶν ἀπὸ τὶς μονές, ἄλλοι συνάδελφοι (ὅπως οἱ κ.κ. Μ. Ι. Μανούσακας καὶ Γ. Π. Κουρνοῦτος) γιὰ ἄλλες, ἐλπίζω νά βρεθοῦν καὶ ἄλλοι νεώτεροι ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργο καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες. Θὰ ἤμουν εὐτυχῆς ἂν ὅλες αὐτὲς οἱ ἐργασίες μποροῦσαν νά συγκεντρωθοῦν καὶ νά δημοσιευτοῦν ἐδῶ.

*

Στὴ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου ὁ Λάμπρος εἶδε καὶ κατέγραψε 461 κώδικες (τόμ. 1, σελ. 270-310). Ἀλλὰ κιόλας ἀπὸ τὸ 1889¹ ὁ βιβλιοθηκάριος μοναχὸς Χαρίτων εἶχε καταρτίσει καὶ αὐτὸς κατάλογο τῶν χειρογράφων, ὁ ὁποῖος σώζεται ἀκόμα χειρόγραφος καὶ χρησιμοποιεῖται στὴ Μονή. Περιλαμβάνει τὰ 461 χφφ Λάμπρου, προχωρεῖ ὅμως καὶ πάρα πέρα, ὡς τὸν ἀρ. 562. Ὁ Χαρίτων συνεπλήρωσε μὲ πολλή ἐπιμέλεια τὸν κατάλογο, φαίνεται ὡς τὸ 1918² ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ὁ κατάλογος συνεχίζεται πρόχειρα ἀπὸ τοὺς διάφορους βιβλιοθηκάρχους, οἱ ἐγγραφές γίνονται ἄτακτα καὶ οἱ ἀριθμοὶ συγχέονται³. Ὑπάρχουν π. χ. χφφ ποὺ ἔχουν καταταχθῆ δυὸ φορές, μὲ διαφορετικοὺς ἀριθμοὺς (π.χ. ἀρ. 492-494 = 626-626), πολλὰ καταταγμένα μὲ τὸν ἴδιον ἀριθμὸν (π.χ. ὁ ἀρ. 635), πολλοὶ ἀριθμοὶ λείπουν³, δηλ. δὲν βρίσκονται τὰ ἀντίστοιχα χφφ (χωρὶς αὐτὸ νά σημαίνει πάντα καὶ ὅτι λείπουν), τέλος πολλὰ χφφ ποὺ ἀνῆκαν ἄλλοτε στὸ Τυπικαρεῖο τῆς Μονῆς ἔχουν ἐνσωματωθῆ σήμερα στὴ Βιβλιοθήκη, δημιουργώντας μὲ τὴ νέα τους ἀρίθμηση πρόσθετη σύγχυση.

Στὴν πρώτη μου ἐπίσκεψη στὴ Μονή, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1956, ὁ βιβλιοθηκάριος πατὴρ Μάξιμος, ὁ ὁποῖος γιὰ πολλὰ χρόνια ἐκτελεῖ, μὲ ἀπόλυτη ἀφοσίωση στοὺς θησαυροὺς ποὺ τοῦ εἶναι ἐμπιστευμένοι, τὸ ἔργο τοῦ βιβλιοθηκάρου, μοῦ ἔδειξε τὰ μετὰ τὸν Λάμπρο ἀκατάγραφα χφφ καὶ μὲ προσκάλεσε νά συντάξω τὸν κατάλόγο τους. Ὑπακούοντας στὴν εὐγενικὴ αὐτὴ πρόσκληση ξαναῆρθα στὸ μοναστήρι τὸν ἐπόμενον χρόνον, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1957, καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς τότε μαθη-

1. Ἡ ἐργασία τῆς καταλογογραφῆσεως ἀπὸ τὸν Λάμπρο καὶ τοὺς συνεργάτες του στὴ Μονὴ Κουτλουμουσίου ἐγίνε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1880.

2. Βλ. RR καὶ Μανούσακα ὅ.π., στὰ σχετικὰ μὲ τὴ Μονὴ Κουτλουμουσίου.

3. Περισσότεροι ἀπ' ὄσους πιστοποίησε τὸ 1953 ὁ Μ. Ι. Μανούσακας, ὅ.π. (πρβ. καὶ RR ὅ.π.).

τές μου κ.κ. Ν. Καλογερόπουλο, Σωτ. Μεσσήνη, Π. Μουλλά, Στ. Τσάμη και Κ. Τσαντσάνογλου, καταρτίσαμε τὸν κατάλογο, ποὺ τὸν ἐπεξεργάστηκα ἀργότερα καὶ τὸν παραδίδω σήμερα στὴ δημοσιότητα. Δὲν θὰ ξεχάσουμε ποτέ, οἱ συνεργάτες μου καὶ ἐγώ, τὴν πλούσια φιλοξενία ποὺ χαρήκαμε γιὰ ἀρκετές μέρες στὴν Ἱερὰ Μονὴ καὶ τὴν ἀνεξάντλητη πάντα προθυμία καὶ συμπαράσταση τοῦ πατρὸς Μαξίμου. Τὰ πανεπιστημιακά μου καθήκοντα καὶ ἄλλες ἐπείγουσες ἐργασίες καθυστέρησαν δυστυχῶς γιὰ ἔντεκα χρόνια τὴ δημοσίευση τοῦ καταλόγου (ὅπως καὶ ἄλλων, ἀλίμονο, παρόμοιων ἐργασιῶν). Κοντὰ στὴν προθυμία καὶ στὴ συμπαράσταση, ἄς μνημονευθοῦν καὶ ἡ ὑπομονή, ἡ πραότητα καὶ ἡ ἀπέραντη καλοσύνη καὶ κατανόηση, μὲ τὴν ὁποία ὁ πατὴρ Μάξιμος ὑπέμεινε τόσα χρόνια τὴν καθυστέρηση αὐτὴ στὴν παρουσίαση ἑνὸς ἔργου, γιὰ τὸ ὁποῖο τόσο ἀμέριστο εἶχε δεῖξει τὸ ἐνδιαφέρον του. Καὶ ἄς δεχθῆ, μαζὶ μὲ τὸν ἄπειρο σεβασμὸ μου, τὴ διαβεβαίωση ὅτι πρῶτος ἐγὼ αἰσθανόμουν τύψεις γιὰ τὴν καθυστέρηση, καθὼς καὶ τὴν ἔκφραση τῆς βαθύτατης εὐγνωμοσύνης μου, καὶ γιὰ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀκόμα.

Ἡ ἀρίθμηση τῶν χειρογράφων (στὸν κατάλογο εἴτε στίς ἐτικέτες των) φτάνει ὡς περίπου τὸν ἀριθμὸ 753. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὼς τὰ χφφ ποὺ προστέθηκαν μετὰ τὴν καταγραφή Λάμπρου εἶναι συνολικὰ 292. Ὁ Richard καὶ ὁ Μανούσασκας (δ.π.) σημειώνουν συνολικὸ ἀριθμὸ χειρογράφων 644 (δηλ. 183 νέα, ἂν ἀφαιρεθοῦν τὰ 461 τοῦ Λάμπρου)· ἀλλὰ ὡς τελευταῖο ἀριθμὸ ἐγγραφῆς σημειώνουν τὸν ἀριθμὸ 662. Οἱ ἀριθμοὶ ὅμως εἶναι, ὅπως εἶπαμε, συγκεχυμένοι. Ἐμεῖς τὸ 1957 εἶδαμε καὶ περιγράψαμε 244 χφφ. Ἐπειδὴ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ (105 συνολικὰ) ἦταν ἐντελῶς μεταγενέστερα—19ου (ἀπὸ τὸ 1830 καὶ ὕστερα) καὶ 20οῦ αἰώνα— καὶ ἀσήμαντα, τὰ ξεχωρίσαμε ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα καὶ τὰ περιγράψαμε πολὺ συνοπτικὰ στὸ τέλος. Ἀναλυτικότερη περιγραφή δίνουμε γιὰ τὰ ὑπόλοιπα 139 χφφ. Σ' αὐτὰ, ἐπειδὴ, ὅπως εἶπαμε, ἡ ἀρίθμηση στὸν χειρόγραφο κατάλογο δὲν εἶναι κανονικὴ, χρειάστηκε νὰ δοθοῦν νέοι ἀριθμοὶ (ἀπὸ 1-139)· τὰ μεταγενέστερα χφφ ἀριθμήθηκαν καὶ αὐτὰ μὲ νέους ἀριθμούς, ἀπὸ 140-244. Φυσικὰ σημειώνεται πάντα δίπλα στὸν νέο καὶ ὁ παλιὸς ἀριθμὸς· πίνακες ἀντιστοιχίας στὸ τέλος θὰ διευκολύνουν κάθε φορὰ τὴν ταύτιση.

Στὴν περιγραφή ἀκολοιυθῆθηκα τὸ σχῆμα ποὺ ἔχω καθορίσει στὸν Ὅδηγό μου καταλόγου χειρογράφων¹. Πρῶτα τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα (ὕλη, ἀριθμὸς φύλλων, ἀριθμὸς στίχων, χρονολογία κτλ.), ὕστερα, μὲ ὅση

1. Βλ. Α. Π ο λ ί τ η, Ὅδηγὸς καταλόγου χειρογράφων, Ἀθ. 1961, σελ. 105-113. Βλ. καὶ Ἑλληνικά 20 (1967) 350 σημ.

γίνεται ακρίβεια, αλλά και συντομία, τὸ περιεχόμενο, καὶ στὸ τέλος λεπτομερέστερη παλαιογραφικὴ περιγραφή: *A.* τετράδια (ὁ ἐκθέτης⁸ [22⁸] σημαίνει: τετράδια, α^{vr}, κ^v κ.ο.κ.: ἡ ἀρίθμηση δηλώνεται ἄνω ἢ κάτω, στὸ verso ἢ τὸ recto), γραφή, χάρτης, κατάσταση, στάχωση, *B.* βιβλιογραφικὰ καὶ *Bβ.* κτητορικὰ (καὶ ἄλλα σχετικὰ μὲ τὸ χφ) σημειώματα, *E.* Ἐνθυμήσεις καὶ μεταγενέστερα σημειώματα διάφορα, *K.* Κοσμήματα καὶ εἰκόνες, ἂν ὑπάρχουν¹.

1 [462] Χάρτ. 14,5×10,5 φφ. 339 στ. 30 17. αἰ. κολοβ.

Στιχηράριον.

φ. 283 Κατ' ἤχον κατανοκτικὰ καὶ ἄλλα.

A. Λιτὰ ἐπίτιτλα. Στάχωσης παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ μεταλλίνων γόμφων.

Bβ. φφ. ἀρχ. [χ. 18. αἰ.] *Καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις προηγουμένον κτθ Σάββα Κουτλουμουσιανοῦ, ἀφιερωθὲν ἐν αὐτῷ παρ' αὐτοῦ καὶ ὅποιος τὸ ἀποξενώσει ἐχέτω τὸν ἀφορισμὸν τοῦ Χριστοῦ.*

2 [463] Χάρτ. 10×7,5 φφ. 224 17. αἰ.

Παπαδική.

A. φφ. 1-151 : 20⁸ [χ¹] + φφ. 152-224 : 9⁸ (μὴ ἀριθμούμενα). Γραφή ἐπιμελής, ἐρυθρογραφία. Στάχωσης νεωτερικὴ.

Bβ. φφ. ἀρχ. *Τὸ παρὸν βιβλίον ὀνόματι γραμματικῶ ἦναι τοῦ πρωτοσυγγέλου τοῦ πατρὸς Λαυρεντίου ὡποῦ ἦναι προεστὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν Παναγία τοῦ Νεοχωρίου καὶ ὁπῆος τὸ πάρη γῆρὰ τὸ κλέψη καὶ δὲν τοῦ τὸ δῶσι ὁ νυκοκύρης νὰ ἔχη τὴν κατάρα τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντων τὸν ἅγιον καὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νυκολίου ἀρχιεπισκόπου Μύρου τῆς Ληγίας τοῦ θαυματουργοῦ καὶ πάντων τὸν ἅγιον ἀμήν.*

φ. 5 *Τὸ παρὸν ψαλτικὸν τὸ ἔλαβα ἐγὼ Γρηγόριος ἱερομόναχος Ἁγιοσαβήτης ἀπὸ τὸν ἀζίων [;] τὸν καρaboκύριον Θεόδορον ρεήζην τοῦ Ἁδὰμ ρεήζην τὸ ἐπινόμην Διαταροεήζης καὶ τὸ ἔδωσε διὰ ψυχικὴν του σοτηρίαν καὶ μνημόσυνον τὸν γονέον του.*

1. Ὁ παράγων χρόνος εἶναι πάντα ἀποφασιστικὸς σὲ τέτοιου εἶδους ἐργασίες. Ἔτσι σὲ πολλὰ χφφ δὲν προφταίναμε ν' ἀριθμήσουμε τὰ φύλλα ἢ νὰ ἐξακριβώσουμε διάφορες λεπτομέρειες. Ἄλλες φορές παραλείπει κανεὶς νὰ σημειώσῃ κάτι καὶ εἶναι πιά ἀδύνατο νὰ τὸ συμπληρώσῃ ἐκ τῶν ὑστέρων. Σὲ μερικές περιπτώσεις ἐζήτησα συμπληρωματικὰς πληροφορίες ἀπὸ τὸν πάντοτε πρόθυμο παλιὸ μαθητὴ μου κ. Μ. Δ. Κατραμάδο, καθηγητὴ στὴν Ἀθωνιάδα Σχολή· τὸν εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τοὺς κόπους ποὺ κάθε φορὰ κατέβαλλε.

3 [464] Χάρτ. 21×15,5 φφ. 39 στ. 20 17. αί.

Ἀκολουθία εἰς κοιμηθέντας μοναχοῦς.

Α. Γραφή ἀνειμένη, τὰ φφ. 1-5 καὶ φ. 37^v μέχρι τέλους διὰ γραφῆς στρογγύλης, λειτουργικῆς. (Τὰ φφ. 1-5 μετὰ τῶν τριῶν παραφύλλων τῆς ἀρχῆς ἀποτελοῦν ἴδιον τετράδιον). Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά. Ἐν φ. 6 καὶ φ. 37^v ἀρχικά ποικιλόχρωμα. Στάχωςις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

Β. φ. 39 *Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα ἀμήν.* [μονοκονδ.:] *Ταπεινὸς δούλος κ(ὸρ) Φηλάρετος ἱερομόναχος. Βασίλειον ἱεράτευμα ἔθνος ἅγιον καὶ τῆς βασιλείας κληρονόμοι, μνήσθητι καὶ διὰ καμοῦ τοῦ ἁμαρτολοῦ καὶ ἀναξίου δούλου Θ(εο)ῦ Φηλαρέτου ἱερομονάχου ὡς ὧν ἀμαθείς καὶ ἀπέδευτος ἠθέλαμεν σφάλει εἰς αὐτῷ τῷ βιβλίῳ ἢ εἰς τὸν λόγον ἢ εἰς τὴν ὀξίαν καὶ συγχωρήτε μας ὑγιαίνεται ἀδελφοὶ καὶ σουλευοργοὶ ἀμήν.*

Ββ. φ. 39^v [χ¹]: *Τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου οἰκονόμου κυρίου κυρίου παπ(α) κῆρ Στέφου καὶ ἀφιερῶθη εἰς τίμιον καὶ σεβάσιμον ναῶν τῆς φρικτῆς τοῦ Κυρίου Μεταμορφώσεως διὰ εἰς μνημόσυνόν του καὶ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του αἰῶνιον. ἀμήν:*

4 [465] Χάρτ. 21,5×15 φφ. 22 τέλ. 16./ἀρχ. 17. αί.

Ἀκολουθία ἐγκαινίων ἐπὶ ἀνεγέρσει ναοῦ.

(Ἐν φ. 9^v «Τάξις γεναμένη ἐπὶ ἐγκαινίων ναοῦ καὶ ἐπὶ σαλευθείσης ἀγίας τραπέζης»).

Α. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφή ἀνειμένη, ἐρυθρογραφία. Χάρτης· ὕδατ-σημ.: ἄγκυρα περίπου ὡς Br. 565 [=1595-1611], 568 [=1591-1597]. Στάχωςις νεωρικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

Ε. φφ. ἀρχ. [χ. 17. αί.]: *Ἡ παρούσα ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων ἔχει σφάλματα μέσα πολλά.*

5 [466] Χάρτ. 21,5×15 φφ. 105 στ. 25 τέλ. 17. αί.

φ. α' [1] «*Βησσαρίωνος ἱερομονάχου Μακροῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, Τεχνολογίαι διάφοροι εἰς τὴν γραμματικὴν τέχνην κατὰ ἀριθμὸν τῶν εἴκοσι τεσσάρων γραμμάτων ἐκδοθεῖσαι εἰς ὠφέλειαν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ γλιχομένων ἀλλήλους ἐπερωτᾶν, προτροπῇ Διονυσίου ἱερομονάχου Αἰτωλοῦ τοῦ ἐν τῷ τοῦ Ἄθωνος ἀσκούντος ὄρει καὶ μαθητοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἐξακοσιοστὸν ἐβδομηκοστὸν ἑβδομον ἔτος τὸ κοσμοσωτήριον ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἐν πόλει τῶν Ἰωαννίνων*».

φ. ρε' [105] Ἀναλυτικὸς πίναξ περιεχομένων.

Σημ. Τὸ ἔργον ἐξεδόθη διὰ πρώτην φοράν τῷ 1686 ἐν Βενετίᾳ παρὰ Νικολάφ Γλυκεῖ (βλ. Legrand B.H., 17.s., 2, 434) καὶ ἀνετυπώθη πολλάκις μέχρι τοῦ 1813, βλ. Legrand ἔ.δ. Γενικῶς περὶ Βησσαρίωνος Μακροῦ βλ. Σάθα Ν.Φ. σελ. 384 καὶ Ε. Σαβράμη, Ἡπειρ. Χρον. 5 (1930) 630-649.

A. Ἀριθμοῦνται τὰ φύλλα διὰ χ¹ δι' ἑλληνικῶν ἀριθμῶν (ἔξέπεσε τὸ φ. ζ'). Γραφή ἀνειμένη. Κατάστασις καλή. Στάχωσις νεωτερικῆ.

B. φ. ρδ^v [104^v]:

*Νεόφυτος ὑπάρχων ποιμὴν ἀνθρώπων
νέον φυτὸν ὠράθη ἄρτι τῇ οἰκουμένῃ.
Εἴληφε τέρμα τοῦτο γοῦν τὸ βιβλίον
τοῦ μετα γειννῶνος ἱσταμένου δευτέρα
ἐν ἡμέρα τε πάλιν εἶπω δευτέρα.
Παρθενίης Παρθένιος ὑπάρχων φύλαξ
παρόρησιαν κέκτηται πλείστην ἐκ τοῦ δεσπότου.*

6 [467] Χάρτ. 21×16 σσ. 12¹+64 ἔτ. 1790

Εὐχολόγιον.

σ. 1¹ Εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ τρισάγιον. Τὸ Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου κτλ.

σ. 6¹ «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὴν ὑ(περ)α(γίαν) Θεοτόκον, εἰς τοὺς ἀσωμάτους, εἰς τοὺς ἀποστόλους καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους».

σ. 1 «Εὐχαὶ ἦτοι ἐξορκισμοὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων καὶ πρὸς ἐκάστην ἀσθένειαν». Ἀρχ. Ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὁ τῶν πυρίνων ταγμάτων δημιουργός (P.G. 31, 1677), σ. 9 Εὐχὴ τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὰ αὐτά, σ. 16 Εὐχὴ τῶν ἁγίων ἑπτὰ παιδῶν εἰς ἀσθενῆ καὶ μὴ ὑπνοῦντα, σ. 18 Εὐχὴ εἰς ἀσθενοῦντα, σ. 19 εἰς βασκανίαν, σ. 21 ἐπὶ πᾶσαν ἀρρωστίαν, σ. 21 ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀρρωστίας, σ. 24 Ἐτέρα εὐχὴ, σ. 34 ἔτερα εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

σ. 41 Εὐαγγέλια ἐωθινὰ ἀναστάσιμα.

σ. 54 Εὐχὴ συγχωρητικὴ εἰς πᾶσαν ἀράν, σ. 56 ἐπὶ εὐλόγησιν οἴνου, εἰς τὸ εὐλογῆσαι ποίμνιον, σ. 57 εἰς τὰ κουκούλια τῆς μετάξεως, ἐπὶ τῆς μετάξης, εἴτε σηρικῆς πλοκῆς, σ. 59 εἰς μελίσιον, σ. 59 Εὐχαὶ εἰς γυναῖκα λεχώ, σ. 62 Εὐχὴ εἰς γυναῖκα λεχώ ὅταν ἀποβάληται.

A. Τρία κεχωρισμένα τεύχη: σ. 1¹-12¹, σ. 1-40, σ. 41-64 (προηγούμενη ἀρίθμησις 21 κέ.). Ἀρίθμησις σελίδων διὰ χ¹. Στάχωσις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

B. σ. 40 ἐν ἔτι 1790 ἰουνίου 18 τετελείοτ(αι).

7 [468] Χάρτ. 22×16,5 σσ. 97 τέλ. 18. αἰ.

«Βιβλίον σὺν Θεῷ πλήρες πάσης κατανύξεως περιέχων θεωρίας

ἑπτὰ, κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ τῆς ἑβδομάδος ἡμερῶν» [Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου Εὐχῆ, Opera 3,492 κέ.].

σ.1 Πένθος τῆ δευτέρᾳ ἑσπέρας. Ἀρχ. Δέξαι δέησιν ρυπαροῦ καὶ ἀκαθάρτου στόματος δέσποτα τῶν ἀπάντων, φιλόνηρωπε Ἰησοῦ Χριστέ, καὶ μὴ βδελύξῃ με ὡς ἀνάξιον ὄντα, σ.15 Πένθος τῆ τρίτῃ ἑσπέρας, σ.28 τῆ τετάρτῃ ἑσπέρας, σ.42 τῆ πέμπτῃ ἑσπέρας, σ.56 τῆ παρασκευῆ ἑσπέρας, σ.71 τῷ σαββάτῳ ἑσπέρας, σ.88 τῆ κυριακῆ ἑσπέρας.

A. Γραφὴ ἐπιμελής, λιτὰ ἐπίτιτλα. Κατάστασις καλή. Στάχωσις νεωτέρα.

8 [470] 21×14,5 φφ. 116 στ. 19 ἔτ. 1520

Εὐχολόγιον.

φ. 2 Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.

φ. 12 Εὐχαὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

φ. 28 Εὐχὴ εἰς οἶκον λεχῶ, φ. 30^v τοῦ σαραντισμοῦ, φ. 32^v εἰς τὸ σφραγίσαι παιδίον λαβεῖν ὄνομα τῆ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, φ. 33^v εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον, φ. 38 εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον τὸν πρὸς ὦραν βαπτιζόμενον, φ. 49^v εὐχαὶ εἰς τὸ κουρεῦσαι παῖδας.

φ. 52 Ἀκολουθία εἰς μνήστρα, φ. 56^v εὐχὴ εἰς τὸ λῦσαι στέφανα, φ. 57^v εἰς τὸ καταλῦσαι παστόν, φ. 57^v εὐχαὶ ἐπὶ διγαμούντων, φ. 58 εὐχὴ ἐπὶ μιαιοφραγισάντων, φ. 59 εἰς εὐλογίαν καὶ μετάληψιν σταφυλῶν, φ. 60 εὐχὴ ἐπὶ μιαιοῦ τινος ἐμπεσόντος εἰς φρέαρ, φ. 60^v ἐπὶ μιαιοῦ τινος ἐμπεσόντος εἰς σκεύη τινά, φ. 62 εἰς εὐλογίαν οἴνου.

φ. 63 Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.

φ. 71 Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῶν ἁγίων Θεοφανείων.

φ. 84 Ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου.

A. Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις καλή. Τὰ φφ. 81, 83 ἄγραφα. Στάχωσις δερματίνη παλαιά, μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

B. φ. 113 Δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἐν τριάδι ὕμνουμένω. *Εἶπερ καλῶς βιωμεν, εἰ παθῶν ἄνευ, || Χ(ριστο)ῦ φίλοι, τράπεζα πν(εύματο)ς πλέα, || εἰς ἣν παρεστήκεισαν ἀγγέλων στίφος· || πολλάκις ἔστι καθορᾶν καὶ μάρτυρας || ἀρχιεράρχας ἢ ὁσίους δ' ἄλλοτε || λίθοι φεραυγείς εὐκλεεῖς μαργαρίται. || Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Γεώργι(ος) πρεσβύτερος. Ἐν ἔτει ζκη' ἐνδ. η' ἐν μηνὶ ἰουλ(ίῳ) κδ' [1520].*

Bβ. φφ. III^v Τὸ παρὸν εὐχολόγιον ὑπάρχει τοῦ παπ(α) κὸρ Μακαρίου τοῦ Πολίτη ὑποτακτικοῦ Κωνσταντίου (μον)αχ(οῦ) σεπτεμβρίῳ κς'.

Βιβλ. Τὸ χφ ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ Al. Dmitriewski, Opisanie, τόμ. 2, Κίεβον 1901, σελ. 719. Ἐκεῖθεν μνεία τοῦ Γεωργίου πρεσβυτέρου ἐν VG, σελ. 89.

9 [471] Χάρτ. 21,5×15,5 φφ. 64 18. αί.

Ἀκολουθία ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ διάφοροι ὕμνοι, ἐγκώμια καὶ ἄλλα ἔργα αὐτόγραφα *Καισαρίου Δαπόντε*.

1. (φ. 1) Ἀκολουθία Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

2. (φ. 37) Ἰωάννου τοῦ *Εὐγενικοῦ*, Οἴκοι κατὰ ἀλφάβητον εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. (*Ἐκδ.* Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Κανόνες ὁκτώηχοι, Λιψία 1799, σσ. 84-96).

3. (φ. 43) *Θεοδώρου Προδρομοῦ* καὶ ἀνωνύμου, Στίχοι εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν.

4. (φ. 44) «*Κωνσταντίνου Δαπόντε*, τοῦ μετονομασθέντος *Καισαρίου*, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, καὶ Εὐαγγελιστὴν». Ἀρχ. Τίς οὖν μὴ μακαρίσει σε, Θεολόγε, Παρθένε; ἢ τίς μὴ ἀνυμνήσει σε, Χ(ριστ)ῶ ἡγαπημένε; — Τέλ. Χαῖρε, διότι ἔδειξες, πῶς τὸ παρθένον σῶμα ἢ πηγαίνει εἰς τοὺς οὐ(ρα)νοὺς, δὲν κάθεται στὸ χῶμα : 788 στίχ(οι).

5. (φ. 60^v) *Τοῦ αὐτοῦ*, «Ἦμος εἰς τὴν πανύμνητον Θεοτόκον, κατὰ ἀλφάβητον, ψαλλόμενος κατὰ τὸ Χρυσοπλοκάτατε πύργε. Ἀρχ. Ἀγγελοι νῦν οὐρανόθεν, ἢ ἄνθρωποι γῆθεν χαμόθεν, ἢ ὑμνήσωμεν ὁμοφρόνως, ἢ κοινῶς καὶ μεγαλοφώνως, ἢ κοινὴν ἡμῶν βασιλίδα, ἢ γῆς, οὐρανοῦ, ἀλουργίδα. — Τέλ. Ὡ Θεοτόκε Μαρία, ἢ μετὰ Θεόν μου Κυρία, ἢ ὃ ὕμνος ὕμνων τῶν θείων, ἢ ᾄσμα ᾄσμάτων ἀγίων, ἢ δέξαι τὸν ὕμνον, τὸ ᾄσμα, ἢ μὴ ἴδω Ἄδου τὸ χάσμα : 180 στίχοι. [Πρβ. χφ Ἀθων. Λάμπρου 2591 (Ἐηροποτ. 258), αὐτόγραφον Δαπόντε].

6. (φ. 62^v) *Τοῦ αὐτοῦ*, Ἀλφάβητον συμβουλευτικόν. Ἀρχ. Ἀγάπα πρῶτα τὸν Θεόν, δεύτερον τὸν ἐχθρόν σου ἢ βιβλία διάβαζε πολλά, ὅτι πολὺ καλόν σου. — Τέλ. Ψαλτήριον νὰ τὸ περνᾷς ὅταν μεταλαμβάνῃς ἢ ὃ τί καλόν, ἂν ὄλ' αὐτά, τέκνον μου, καὶ τὰ κάνεις : 24 στίχοι. [Πρβ. χφ Ἀθων. Λάμπρου 2589 1η' (Ἐηροποτ. 256), ὁμοίως αὐτόγραφον τοῦ Δαπόντε — πρβ. καὶ Κῆπος Χαρίτων, ἔκδ. Γ. Σοφοκλέους, Ἀθ. 1880, σελ. 278].

7. (φ. 63) *Τοῦ αὐτοῦ*, Περὶ τοῦ ἀξιώματος τῆς ἱερωσύνης διάλογος. Ἀρχ. Ἀρχιερεὺς. Ἄγιος ἓνας ὁ Θεός, ἀλλὰ κ' ἡ ἱερωσύνη ἢ ἀγία εἶναι, τέκνον μου, ὡς δούλη του κ' ἐκείνη — Τέλ. Ὡ ἀδελφοὶ χριστιανοὶ ἰδέτε νὰ γενῆτε ἢ ἄγγελοι δέ, καὶ ἱερεῖς, ἐσεῖς δὲν χρεωστεῖτε : 50 στίχοι.

Α. Δύο κεχωρισμένα τεύχη : α') φφ. 1-36 (ἀρ. 1) στ. 17 εἰς ἐκάστην σελίδα. Γραφὴ λειτουργική. Ἐρυθρόγραφα ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικά. Χάρτης παχύς. β') φφ. 37-64 (ἀρ. 2-7) : αὐτόγραφοι *Καισαρίου Δαπόντε* (βλ. Β). Γραφὴ ἐπιμελημένη.

Ἐρυθρόγραφα ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικά. Χάρτης λεπτός. Κατάστασις καλή. Στάχωςις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν.

B. 1) φ. 37 [α' τεύχ.]: Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον μὲν, ἀνδρὸς δ' ἀλιτροῦ καὶ ἀμονάχου πόνος. Ἐν ἔτει σ(ωτη)ρίῳ ἀφλδ' κατὰ μῆνα ἀπρίλλιον [1734].

2) φ. 64 [β' τεύχ.]: Σημειώσεις. *Εἴ τις ἀγαπήσει δι' ἀγάπην τῆς Παναγίας, καὶ τοῦ ἀγίου, καὶ ἀντιγράψει τὸ παρόν, τὸν ὀρκίζω εἰς τὸν Θ(εό)ν, νὰ τὸ ξαναδιαβάσῃ ὅλον μὲ τὸ πρωτότυπον, νὰ μετρήσῃ καὶ τοὺς στίχους, καὶ νὰ διορθώσῃ καὶ τὰ λάθη, ὅτι, ὡς ἄν(θρωπ)ος, ἀνάγκη νὰ λανθᾷσῃ, καὶ νὰ τὸ διαφθείρῃ, καθὼς διέφθειραν καὶ διαφθείρουσι πολλοὶ ἀντιγράφοιτες πολλὰ βιβλία πολλῶν, μὲ τὸ νὰ μὴ τὰ ξαναδιαβάξουσιν, νὰ διορθώσουσι τὰ λάθη, ὅτι μόνος ἀλάθητος ὁ Θ(εό)ς, οὐ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἶη καὶ μετὰ τῶν ἀντιγραφόντων καὶ μετὰ τῶν ἀναγινωσκόντων καὶ μετὰ τῶν ἀκουόντων, ἀμήν.* Ἐργόγραφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ Καισαρίου Δαπόντε εἰς τὸ "Ἄγιον Ὄρος, ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ τοῦ Χλωροποτάμου, ἐν ἔτει σ(ωτη)ρίῳ ἀφροδ' τὸν φεβρουάριον [1774].

10 [473] Χάρτ. 27,5×20,5 φφ. 55 στ. 20 τελ. 17. αἰ.

Τρεῖς λειτουργίαι.

1. (φ. 1) Χρυσοστόμου.
2. (φ. 20) Βασιλείου.
3. (φ. 45) Προηγιασμένων.
4. (φ. 55^v) Εὐχὴ τῶν κολύβων.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐνιαχοῦ καὶ ἡ συνήθης ἀνειμένη τοῦ 17. αἰ. Ἐρυθρόγραφα πεποικιμμένα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα κοσμήματα. Κατάστασις καλή. Στάχωςις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

B. φ. 13 (δίπτ. κεκοιμ. Χρυσοστόμου) καὶ φ. 36^v (Βασιλείου): *Μνήσθητι Κύριε τῶν δούλων σου Ἀθανασίου ἱερομονάχου, Δανιὴλ, Εὐγενή, Μανόλη.* [Ἀθανάσιος ἱερομ. ὁ βιβλιογράφος; Ἴσως ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν γράψαντα τὸ χφ λειτουργιῶν Λαύρας M 122 (Παντελεήμων, RR 1960), ἔτ. 1687, ἢ τὸ, ὁμοίως χφ λειτουργιῶν, Καρακάλλου 160 (Λάμπρος), ἔτ. 1693].

11 [474] Χάρτ. 20×14,5 φφ. 38 στ. 16 16. αἰ.

1. (φ. 1) Λειτουργία Μ. Βασιλείου.
2. (φ. 26) Κανὼν τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα καὶ περικοπαὶ Πράξεων ἐβδομάδος διακαινησίμου.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ λειτουργικὴ. Χάρτης ὕδατος.: ἄγκυρα ὡς περίπου Br. 549 [1567] καὶ ὄρη ὡς Br. 11913 [1541]. Ἐρυθρογραφία. Χαρτόδετον.

B. Ἐν φ. 16^v (δίπτ. κεκοιμ.): *Μνήσθητι Κύριε Κλήμεντος ἱερομονάχου* [τὸ ὄνομα τοῦ βιβλιογράφου;]

K. φ. 1 εἰκὼν Μ. Βασιλείου.

12 [475] Χάρτ. 21×13 φφ. 90 στ. 20-21 α' ήμ. 15. αί. άκέφ.-κολοβ.

Εύχολόγιον, λόγοι πατέρων.

1. (φ. 1) Ἀκολουθία εἰς ἀρραβῶνα (άκέφ.).
2. (φ. 1^v) Ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος.
3. (φ. 8) Ἀκολουθία εἰς λατίνον τὸν ἐπιστρέφοντα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει.
4. (φ. 9) Εὐχαὶ εἰς γυναῖκα λεχοῦσαν.
5. (φ. 10) Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.
6. (φ. 12) Εὐχαὶ ἐώθιναί.
7. (φ. 17^v) Ἀκολουθία τῆς γονυκλισίας τῆς ἀγίας Πεντηκοστῆς (κολοβ.).
8. (φ. 27) Ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου (άκέφ.).
9. (φ. 47) Εὐχαὶ εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον, φ. 50 εὐχή μετὰ τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον τὸν πρὸς ὥραν βαπτιζόμενον, φ. 51^v εὐχαὶ τῶν ἀγίων βαπτισμάτων ἃς ποιεῖ ὁ πατριάρχης προηγησάμενος τῶν ἱερέων μάλιστα τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας, φ. 57 εὐχή εἰς τὸ ἀπολῦσαι τὸν φωτισθέντα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, φ. 58 εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον, φ. 59 εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.
10. (φ. 62) Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἀγιασμοῦ.
11. Εὐχαὶ διάφοροι : φ. 74^v ἐπὶ ἀνομβρίας, φ. 75 ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας, φ. 75 ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ, φ. 75^v εἰς εὐλόγησιν οἴνου, φ. 76 εἰς τρύγην ἀμπέλου, φ. 76^v ἐπὶ ἀποδημούντων, φ. 77 λεγομένη ἐν λιτῇ διὰ φόβον, φ. 77 ἐπὶ ἐξομολογουμένων, φ. 77^v εἰς προπετῶς ὀμνύοντα, φ. 77^v ἐπὶ μιαιοφαγησάντων, φ. 78 ἐπὶ πλοίου μέλλοντος πλέειν, φ. 79^v εἰς τὸν σπόρον, φ. 80 ἐπὶ θέρους, φ. 80^v εἰς ἄλωνα θέρους καρπῶν πεπληρωμένων, φ. 81 περὶ τῶν ἐπιτιμίοις ὄντων καὶ ἑαυτοῖς ὄρκῳ δεσμούντων, φ. 81^v εὐχή τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τῷ μέλλειν ἀναγινώσκειν ἢ ἀναγινώσκοντος ἐτέρου ἀκροᾶσθαι, φ. 82 εὐχή λεγομένη πρὸ τοῦ ὑπνῶσαι καὶ ἐνυπνιαζόμενον, φ. 82 ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀρρωστίας, φ. 82^v ἐπὶ ὀρύξει φρέατος, φ. 83 ἐπὶ σταφυλῶν εὐλογήσει, φ. 83^v εὐχή ὅταν ἀπαίρη ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν τῆδε. Γράφει ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ πατήρ εἰς χάρτην καὶ βάλλει εἰς τὴν χεῖρα τοῦ τεθνηκότος διὰ τὸν φόβον τῶν τελωνίων τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου (κολοβ.).
12. (φ. 84) Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Λόγος κατηχητικὸς εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα (P.G. 59, 721).

13. (φ. 85^v) *Γρηγορίου Θεολόγου*, Λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα (P.G. 35, 396).

14. (φ. 89^v) *Ἐπιφανίου Κύπρου*, Εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν (κολοβ.).

A. Ὁ κώδιξ ἔχει συναπαρτισθῆ ἐκ πολλῶν μερῶν, τὰ φφ. 1-7 δι' ἄλλης γραφῆς μεταγενεστέρας, τέλους τοῦ 16. αἰ. (βλ. κατωτέρω ὑδατόσημα καὶ B.). Ὑπολείπεται εἰς τινὰ φφ. ἡ παλαιὰ ἀρίθμησης τῶν τετραδίων, ὡς καὶ ἄλλη διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας. Χάσματα : μετὰ φ. 26 (ὄλον τὸ τετράδιον δ'), μετὰ φ. 83 (ἄδηλον πόσων φύλλον). Γραφὴ κυρίως κώδικος δεξιοκλινῆς, γωνιώδης, λειτουργικῆ. Ἐρυθρογραφα πεποικιλμένα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Χάρτης· ὑδατόσ.: 1) ψαλὶς ὡς περίπου Br. 3657 [=1411-1425] ἢ 3659 [=1426-1434], ἄνθη ὡς περίπου Br. 6687 [=1391-1402], 2) (τῶν φφ. 1-7:) ἄγκυρα ὡς περίπου Br. 549 [=1567] ἢ 569 [=1595]. Ἀνακαίνισις. Στάχσις δερματίνῃ παλαιά, κατεστραμμένη.

B. φ. 7^v Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον καὶ Σαββατίου πόνος.

13 [477] Χάρτ. 16×10,5 φφ. 213 στ. 18-19 17. αἰ.

Ὡρολόγιον.

A. 23^s (α⁹, ιε¹⁶, ις¹⁶, ιζ¹¹, ιη¹², ιθ¹², κ¹¹) [χ¹ α^r ἄκρα]. Τὰ φφ. 1 καὶ 212-213, ἐξ ἄλλου χφ (τῆς αὐτῆς χειρὸς), ἔχουν τοποθετηθῆ ὡς παράφυλλα. Εἰς τὰ τετράδια ιε'-κ' ἐναλλάσσεται χάρτης χονδρὸς μὲ λεπτόν. Εἰς τὰ λοιπὰ χάρτης χονδρὸς. Κατάστασις καλὴ. Κατεστραμμένα τὰ παράφυλλα τοῦ τέλους. Ὑπολείπεται μόνον ἡ δερματίνῃ ράχις καὶ τὰ ξύλα τῆς σταχώσεως.

B. φ. 2 : Ὁ Χ(ριστ)έ μου φώτισσον τὸν δρόμον τὸν χερῶν μ[ου].

14 [478] Χάρτ. 15×10 φφ. 103 στ. 14 ἔτ. 1674

1. (φ. 1) *Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*, Ἰαμβοὶ παραινετικοὶ μονόστιχοι κατὰ στοιχεῖον (μετὰ ψυχαγωγικῆς ἐρμηνείας).

2. (φ. 8) *Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ*, Κανὼν ἱαμβικὸς εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου.

3. (φ. 23^v) *Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ*, Κανὼν ἱαμβικὸς τῶν ἁγίων Θεοφανείων.

4. (φ. 40) *Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ἀρκλά*, Κανὼν ἱαμβικὸς τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς.

5. (φ. 58) *Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*, Γνώμαι τετράστιχοι καὶ ἐπίγραμμα (καὶ ἐρμηνεῖα τοῦ Ζωναρᾶ).

6. (φ. 99) «Τινὲς διηγῆσεις» (Περὶ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων, Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις περὶ διαφόρων ζητημάτων κ.ἄ.).

7. (φ. 102) Αἰνίγματα (διὰ μεταγενεστέρας χειρὸς).

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ μᾶλλον ἀγροῖκος. Κατάστασις ἀρκούντως καλὴ. Στάχσις νεωτερικῆ.

B. φ. 97 Τέλος τῆς συντάξεως τῶν τετραστίχων· ἐγράφησαν χειρὶ Παρθενίου εὐτελοῦς, τάχα καὶ πρωτοσυγγέλου, ἀχοδ' σεπτεβρίου ις' [1674].

Ββ. φ. 103^v *Και τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Μακαρίον Οἰκονομάκι τοῦ Κρητός τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου ὑπάρχοντος ,αψξε' [1765].* Καὶ ἐν πφ. 1^v *Και τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Μακαρίον Οἰκονομάκι τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Κρητός.*

Ε. Εἰς πφ. σταχ. τέλους λογαριασμοὶ 1685, εἰς πφ. Ι λογαριασμοὶ 1751.

15 [479] Χάρτ. 21,5×15 φφ. 36 στ. 20 17. αἰ.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος.

Α. Γραφή ἄλλοῦ μὲν λειτουργική, ἄλλοῦ δὲ ἀνειμένη. Κατάστασις σχετικῶς καλῆ. Ἀστάχωτος. Ἐπὶ τοῦ πφ^v εἰκῶν τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος διὰ γραφίδος.

Ββ. φ. 36^v *Ἐτούτη ὃ παροῦσα εἰ φιλάδα οἶναι ἀφιζόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος τοῦ θαυματουργοῦ· και ὅπιος τὴν ἀποξενώσει νὰ ἔχει τὴν κατάρα τοῦ ἁγίου και προκοπήν νὰ μὴν εἶδι στένων και τρέμων.*

Ἐπὶ τοῦ χαρτίνου προσθίου ἐξωφύλλου: *Τούτο τὸ χαρτὴ ἦνε το(ῦ) παπα [Γαβριήλ;] το(ῦ) ἐρομοναχοῦ κτλ.*

Ε. [χ³] *Ἐ γράφας Ματθαῖος και προηγούμενος τοῦ Κουτλουμουσίου και οἱ συνεμοὶ ἐδιορίσαμεν και τὸ νερόν του νὰ τὸ ἔχη τέλιον ἀπὸ τὸ βοννό μας καθὼς και τὰ ἄλλα δύο κελία — σεπτεμβρίου 9.*

16 [480] Χάρτ. 24,5×18 φφ. 98 στ. 15 ἔτ. 1547

Τρεῖς λειτουργίαι.

1. (φ. 3) *Φιλοθέου Πατριάρχου, Διάταξις τῆς θείας και ἱερᾶς Λειτουργίας.*

2. (φ. 9) *Λειτουργία Χρυσοστόμου.*

3. (φ. 42^v) *Βασιλείου.*

4. (φ. 74^v) *Προηγιασμένων.*

Α. Γραφή λειτουργική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις ἀρκούντως καλῆ. Στάχωσις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

Β. φ. 98^v *Δόξα σοι ὁ Θε(ε)ς ἡμῶν ἔνεκα πάντων. Θε(ε)ῦ τὸ δῶρον και Θεοφίλου πόνος, ἐν ἔτει ζνε' [1547].* φ. 9 : *Μνήσθητι τὸν γράψαντα Θεόφιλον και Ἰσαάκ [τὸ αὐτὸ και ἐν φ. 42^v].*

πφ. 1 [χ¹]: *Π(άτε)ρ ἡγούμενε εἰρήνη σοι· κατά τὴν ὑποθήκην και τοὺς λόγους οὗς εἴρηκας τὸν ἡμέτερον κα[λό]γ(ε)ρ(ον) ὅτι ἐκαθαρίσθητε ἀπὸ τὰς τῆς Βλαχίας παρα[νο]μίας στέρξαντες ἡμεῖς ἤδη ἐγράψαμεν τὰς ἱερὰς Λειτουργίας κ(αι) εἰ μὲν ἀληθεύετε, εὐ ἂν ἔχει και εὐ γε ὑμῖν και εὐ ὑμῖν γένηται και πλατυνθήσθε ὡς τ[. . .] σπ[έ]ρμα· εἰ δὲ οὐκ ἀληθεύετε και ἡμᾶς φανακίζε(ε) μο[. . .] δρέψθητε τὰ τῶν πόνων ὑμῶν δράγματα· ἡμεῖς δὲ ἀνένοχοι ἐσόμεθα εἰς τὴν ὑμῶν ἐνοχίαν· ἀνάγνωθι και τὰ ἐν τῷ τέλει τούτου κεφ(άλαυ). Τῆς σε(βασμί)ας μονῆς τοῦ Κυκλουμουσίου.*

Σημ. Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Θεοφίλου βλ. Α. Πολίτη, Ἅγιορεῖτες βιβλιογράφοι τοῦ 16ου αἰῶνα, Ἑλληνικά 15 (1957) 365-367, και εἰδικώτερον περὶ τοῦ χφ, σελ. 371, ἀρ. 23, ὅπου δημοσιεύονται και τὰ σημειώματα τοῦ βιβλιογράφου.

17 [482] Χάρτ. 19,5×14,5 φφ. 95 στ. 18 17. αί.

Ἀκολουθία τῆς Μεταμορφώσεως καὶ Λόγοι πανηγυρικοὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν.

1. (φ. 1) Ἀκολουθία εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

2. (φ. 31) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου [=Πρόκλου], Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν (B.H.G. 1980).

3. (φ. 39) Ἀναστασίου Σιναΐτου, Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν (B.H.G. 1999).

4. (φ. 57) Ἀνδρέου Κρήτης, Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν (B.H.G. 1996).

5. (φ. 80) Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν (B.H.G. 1982).

Μετὰ τοῦ χφ. συνεσταχωμένον τὸ ἔντυπον: Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλλου, Συναξάρια εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς τοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου, μεταφρασθέντα εἰς κοινὴν γλῶσσαν παρὰ Ματθαίου Κιγάλα τοῦ Κυπρίου. Ἐν Βενεταίαις, παρὰ Ἰωάννη Ἀντωνίω τῷ Ἰουλιανῷ, ἀχλθ' [1639—βλ. Legrand, B.H. 17.s. 1, 404, ἀρ. 285].

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Γραφὴ ἐμπίρου βιβλιογράφου. Στάχσις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

Bβ. πφ. σταχ. ἀρχ. [χ²]: Ἐδέθησαν τὰ παρόντα, ἡ ἀκολουθία τῆς ἀγίας μεταμορφώσεως, καὶ τὰ ἐξηγητικὰ συναξάρια τοῦ Τριωδίου καὶ Πεντηκοσταρίου, τοῦ ξανθοπούλου εἰς τοὺς ἀωε' ἰουνίου [1805].

18 [483] Χάρτ. 21,5×15,5 φφ. 257 στ. 13-14 τέλ. 15. αί. ἀκέφ.-κολοβ.

Εὐχολόγιον.

1. (φ. 1) Λειτουργία Χρυσοστόμου (ἀκέφ.).

2. (φ. 21) Ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος, φ. 37^v εὐχὴ εἰς τὴν ἔπαρσιν τῶν στεφάνων, φ. 38^v εὐχὴ εἰς τὸ λῦσαι στέφανα.

3. (φ. 39^v) Ἀκολουθία εἰς τὴν λοχείαν τῆς γυναικός, φ. 40^v εὐχὴ τῆς μαίας μετὰ τὸ ὀκταήμερον, φ. 42 εὐχὴ εἰς τὸ κατασφραγίσαι τὸ παιδίον, φ. 43 τάξις μετὰ τὸ μ' [=σαραντίσαι].

4. (φ. 44^v) Τάξις εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον.

5. (φ. 50) Ἀκολουθία καὶ εὐχὴ τοῦ πρὸς ὄραν βαπτιζομένου, φ. 51 Τάξις εἰς τὸ ἀποτάξαι παιδίον, φ. 53^v Ἀκολουθία τῆς βαπτίσεως.

6. Εὐχαὶ διάφοροι: φ. 66^v εὐχὴ λεγομένη εἰς διγάμους, φ. 67^v ἐπὶ συστάσεως σεσαλευμένης ἀγίας τραπέζης, φ. 68 εἰς τὸ πλεῦσαι πλοῖον, φ. 68^v εἰς λιτὴν διὰ φόβον, φ. 69^v διακονικὰ καὶ εὐχαὶ

λεγόμεναι ἐπὶ ἀνομβρίας, φ. 72 εἰς ἀμνὸν προσφερόμενον, πρόβατον ἢ ἕτερόν τι, φ. 72^v εὐχὴ ἐπὶ προσφερόντων ἀπαρχὰς σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου, φ. 73 ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας, φ. 74 ἐπὶ ἐγκαινίων ἐκκλησίας, φ. 74^v ἐὰν λειτουργηθῇ ἐκκλησία ὑπὸ αἰρετικοῦ, φ. 75^v ἐπὶ ἀνομβρίας, φ. 76^v εἰς ἄγιον ἔλαιον, φ. 77 ἐπὶ ἄλατος, φ. 77^v ἐπὶ σεισμόν, φ. 78 εἰς τὸ βάλλειν ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ, φ. 79 ἐπὶ πενθούντων, φ. 79^v ἐπὶ θεμελίου οἴκου, φ. 80 εἰς εὐλογίαν οἴκου, φ. 80^v ἐπὶ τῶν ἐν βρώμασι σκανδαλισθέντων, φ. 81 ἐπὶ μικροφαγησάντων, φ. 82 ἕτερα εἰς εὐλογῆσαι δίκτυα, φ. 82^v ἐπὶ ἀποδημούντων, φ. 83^v ἐπὶ μετανοούντων, φ. 84 ἐπὶ ἐξομολογουμένων, φ. 84^v ἐπὶ προπετῶς ὁμνούντων, φ. 85 ἐπὶ ἀρχῆς σπόρου, φ. 86 ἐπὶ θέρους, φ. 87 ἐπὶ φύτευμα ἀμπελῶνος, φ. 87^v ἐπὶ τρύγης ἀμπέλου, φ. 88 ἐπὶ ληνοῦ, φ. 88^v ἐπὶ παντὸς ὀπώρας, φ. 89 εἰς ψυχὴν κρινομένην, φ. 90 εἰς οἶνον νέον, φ. 90^v ἐπὶ προχειριζομένου ἡγουμένου, φ. 92 ἐπὶ τελευτήσαντα ἱερέα, φ. 93 εἰς διάκονον κοιμηθέντα, φ. 93^v εἰς ἐγκλειστον, φ. 94 εἰς υἱεθεσίαν, φ. 96 ἐπὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν, φ. 96^v ἐπὶ οἰκίας περιεργασαμένης ἀπὸ παντὸς κακοῦ, φ. 99 εὐχὴ ἣν λέγει ὁ ἱερεὺς ἐπάνω τῶν κλάδων πρὸ τοῦ διανεμηθῆναι ταύτας τῶ λαῷ φ. 101 παραίνεσις τοῦ ἱερέως ἣν δεῖ πρὸ πάντων ἐξασκεῖν καὶ τὴν εἶδησίν του τηρεῖν ἀσμένως ὀφείλει.

7. (φ. 103) Λειτουργία Μ. Βασιλείου.

8. (φ. 143^v) Λειτουργία προηγιασμένων.

9. (φ. 164) Ἀπόστολοι καὶ Εὐαγγέλια τῆς ἐβδομάδος (δευτέρας - κυριακῆς), εἰς διαφόρους ἑορτάς, εἰς προφήτην, εἰς μάρτυρα, εἰς γυναῖκα - μάρτυρα.

10. (φ. 188) Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.

11. (φ. 203) Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ.

12. (φ. 215^v) Τάξις γινομένη εἰ συμβῆῖ μιὰρὸν ἢ ἀκάθαρτον ἐν τινι προσφάτως πεσεῖν, φ. 217 εὐχὴ ἐπὶ σκεύους μιανθέντος, φ. 218 τάξις γινομένη εἰς φρέαρ μιανθέν.

13. (φ. 219^v) Ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ.

14. (φ. 232) Ἀκολουθία εἰς γυναῖκα ὅταν ἀποβάλλεται.

15. (φ. 233^v) Ἀκολουθία ὅπότεν πειρασθῆ τις, φ. 235^v εὐχὴ ἕτερα τοῦ Χρυσοστόμου.

16. (φ. 239) Τὰ ἕνδεκα ἑωθινὰ (κολοβ.)

A. 36^s (ις⁶, κα⁶) [χ¹, α^v]. Τὰ πρῶτα δύο τετράδια καὶ τὰ δύο πρῶτα φύλλα τοῦ γ' τελείως ἀπεσχισμένα, τοῦ ζ' ὑπολείπονται μόνον τρία φύλλα. Χάσματα μετὰ φ. 232, 254. (Λάθος ἀριθμῆσεως φύλλων : φ. 106^a). Γραφὴ ρέουσα, εἰς τινα σημεῖα ἐξαιρετικῶς εὐμεγέθης. Ἐρυθρογραφία, ἀρχικά καὶ κοσμήματα καλλιτε-

χνικά με συνδυασμὸν πρασίνου καὶ ἐρυθροῦ χρώματος. Χάρτης λεπτός. Ὑδ. σημειῶν: πῖλος ὡς περ. Br. 3446 [=1488-1492]. Κατάστασις κακὴ· ἀπεσχισμένα τὰ πρῶτα φύλλα. Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ ἐν κακῇ καταστάσει.

19 [484] Χάρτ. 21×14 φφ. 237 τέλ. 14. /ἀρχ. 15. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Μηναῖον Αὐγούστου.

A. Σώζονται Ἰγνη ἀριθμήσεως τῶν τετραδίων διὰ χ². Γραφὴ ἐμπείρου βιβλιογράφου ἐναλλάσσεται μετὰ γραφὰς ἄλλων, διαφόρων χειρῶν. Χάρτης· ὕδατος. basilic ὡς Br. 2630 [=1381-1392] ἢ 2636 [=1404-1410]. Κατάστασις κακὴ (ρύπος). Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ· κατεστραμμένη ἢ ἐμπροσθία πινακίς.

20 [485] Χάρτ. 15,5×10,5 φφ. 72 ἔτ. 1708

Εὐχολόγιον.

1. (φ. 1) Πολυέλεος (εἰς τὸν μέγαν ἐσπερινὸν τῆς ἀγρυπνίας ψαλμὸς α' [τρεῖς ψαλμοί]).
2. (φ. 6) Εὐχὴ τῆς μεταλήψεως.
3. (φ. 9) Στίχοι τῶν ψαλμῶν εἰς διαφόρους ἑορτάς.
4. (φ. 26) Ἐκλογή Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου εἰς τὰς ἑορτάς τοῦ ὅλου χρόνου.
5. (φ. 35^v) Εὐχὴ τοῦ ἁγίου Ὑπατίου, φ. 37 εἰς ἱεράρχας, φ. 38 εἰς δόσιους.
6. Εὐχαί: φ. 40 ἐπὶ σταφυλῶν εὐλογήσεως, φ. 40^v εἰς εὐλόγησιν οἴνου.
7. (φ. 42) Ἀκολουθία εἰς ἱερέα ἐνυπνιασθέντα.
8. (φ. 49) Εὐχαί τοῦ ἐσπερινοῦ, φ. 53 τοῦ ὄρθρου, φ. 61 εἰς τὴν λιτήν.
9. (φ. 66) Τάξις γινομένη εἰς χωράφιον, ἀμπελῶνα κλπ. εἰ συμβῆ βλάπτεσθαι ὑπ' ἕρπετων.
10. (φ. 72) Τύπος μαρτυρικοῦ ἐγγράφου.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ συνήθης, ἀνεμμένη. Ἐρυθρογραφία, ἐπίτιτλα λιτά. Κατάστασις καλή. Στάχωςις νεωτερικὴ.

B. φ. 65^v *Τέλος καὶ τῷ Θ(ε)ῷ δόξα. Ἔτος 1708 Νεκταρίου ἱερομονάχου. φ. 71: Ἡ παροῦσα ὑπάρχει τοῦ ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Νεκταρίου, εἰς τὴν ἁγίαν Ἄνα ἀσκοῦντος, καὶ τὸ ἐρημικὸν καὶ ἰσχυαστὸν διάγον βίον, πικτεῦον καὶ δουλαγωγῶν τὸ σκῆνος αὐτοῦ· ἐν κακουχίᾳ χαμεκίτια τε ἀλουσία καὶ τὴν πάντων ἀγρυπνία.*

21 [486] Χάρτ. 15×10 φφ. 267 τέλ. 16. αἰ.

Διηγῆσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ, Κεφάλαια θεολογικά, Λόγοι ἀσκητικοὶ κ.ἄ.

1. (φ. 1) Βίος αγίου (ἀνεξακρίβωτος) εἰς δημῶδη, ἀκέφ. - κολοβ., τελείως ἐξίτηλον ἐκ τῆς νοτίδος (διακρίνονται μόνον τὰ ὀνόματα Ἡσαΐου φ. 2^v καὶ Κωνσταντίνου φ. 17^v).

2. (φ. 18) Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

3. (φ. 23) Λόγοι (καὶ ἀποσπάσματα) Ἐφρραῖμ τοῦ Σύρον (περὶ σιωπῆς γλώσσης, περὶ ἀκηδίας, περὶ φιλαργυρίας, περὶ ἀκτημοσύνης, περὶ ἀοργησίας, περὶ μνησικακίας), φ. 57^v Λόγος περὶ πατέρων κοιμηθέντων, φ. 63 περὶ ἐργοχείρου, φ. 71 περὶ ψαλμωδίας, φ. 74^v περὶ ἀγρυπνιῶν, φ. 80^v περὶ κατανύξεως, φ. 85 περὶ γαστριμαργίας.

4. (φ. 99) Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

5. (φ. 141) Κεφάλαια θεολογικά (περὶ ἀπαθείας, φ. 148 περὶ δειλίας, φ. 151 περὶ ἀπαθείας).

6. (φ. 165) Λόγος ἀνεπίγραφος περὶ νηστειῶν (τῆ β' τῆς β' ἐβδομάδος). Ἀρχ. Ἡ τεσσαρακονθήμερος αὕτη νηστεία, ἀγαπητοί, ὡσπερ τις κλιμαξ ἐστί.

7. (φ. 175) Ἄλλος λόγος περὶ νηστειῶν (τῆ β' τῆς γ' ἐβδομάδος). Ἀρχ. Ἴδου χάριτι Χριστοῦ εἰς τὴν τρίτην ἐβδομάδα κατηντήσαμεν.

8. (φ. 187^v) «Τῆ ζ' τῆς δ' ἐβδομάδος, ἀπὸ τοῦ λόγου Ἀναστασίου ἡγουμένου τοῦ Σινᾶ ὄρους, Ἐρμηνεῖα εἰς τὸν ζ' ψαλμὸν καὶ περὶ μετανοίας. Ἀρχ. Πρέπουσαν ἀρχὴ εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν ἀγίων νηστειῶν (P.G. 89, 1077).

9. (φ. 201) Βίος καὶ πολιτεία Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου, εἰς δημῶδη. Ἀρχ. Σήμερον, ἀδελφοί, ἐορτάζει ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τὴν μνήμην τοῦ ἀγ. Ἀντωνίου καὶ τυχαίνει νὰ λάβωμεν κατὰ νοῦν τὰς ἀρετὰς ἀς ἐπραξεν ὁ ἅγιος (κολοβ.).

10. (φ. 217) «Ταῦτα εἰσὶ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων ποταμῶν» (καὶ ἄλλα τελείως ἐξίτηλα ἐκ τῆς νοτίδος).

11. (φ. 218^v) Ἀπόσπασμα λόγου «περὶ ἀνεστισίας» [=ἀναισθησίας].

12. (φ. 226) Βίος ὁσίου Ξενοφῶντος τοῦ συγκλητικοῦ, εἰς δημῶδη (ἐξίτηλον ἐκ τῆς νοτίδος). Ἀρχ. Δ γέρων καὶ μέγας καὶ . . . (Φαίνεται μετάφρασις τοῦ βίου B.H.G. 1877u-γ).

13. (φ. 251^v) «Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος Μακαρίου μοναχοῦ τοῦ Αἰγυπτίου περὶ τοῦ ἀγγέλου» (ἐξίτηλον ἐκ τῆς νοτίδος) (B.H.G. 999r).

A. Τὸ χφ εἰς λίαν κακὴν κατάστασιν, κατεστραμμένον ἐκ τῶν τιφῶν καὶ τῆς νοτίδος. Διάφοροι χεῖρες (οἱ ἀριθ. 1, 10, 12, 13 διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς — ἐξίτηλα ἐκ τῆς νοτίδος). Ὑδατόσημ. ἄγκυρα ὡς περίπου Br. 571 [=1583]. Στάχσις πρόχειρος δερματίνη.

Ββ. φ. 225 [μονοκ.] Ὁ καθ(ηγού)μενος τῆς σε(βασμίας) καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τ^β κ^βτλ^βμ^βσι^β Θεωνᾶς ἱερομόναχος καὶ [Ὁ Θεωνᾶς εἶναι ἡγούμενος περὶ τὸ 1614-1628, βλ. Actes de Kutlumus, σελ. 24].

22 [487] Χάρτ. 15×11 φφ. 255 τέλ. 15. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Ὁρολόγιον (β' μέρος).

φ. 1 Μηνολόγιον. Ἀρχ. ἀκέφ. 26 Σεπτ.

φ. 168^v Κοντάκια καὶ ἀπολυτίκια ἀπὸ Κυ. τοῦ Τελώνου μέχρι Κυ. Ἀγίων Πάντων (κολοβ.).

φ. 245 [χ²] Κείμενον ἀνεπίγραφον. Ἀρχ. Ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν ἑξ ἡμέραις ἔργα εἴκοσι δύο . . . (ἀκολουθοῦν : τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἀδάμ· τὰ ἑπτὰ πονηρὰ ἔργα τοῦ Κάιν· τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ ἀγίου προφήτου Ἡλιοῦ· τὰ ἑπτὰ παλαιὰ τοῦ βίου θαύματα).

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Χάσμα μετὰ φ. 142₂. Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐμπείρου χειρὸς. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά. Ὑδατόσημ.: κλίμαξ ὡς περίπου Br. 5920 [1491-1494] (τῶν φφ. 245 κέ. κεφαλὴ βοῦς ὡς Br. 14468 [1526]). Κατάστασις καλὴ. Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ (ἐλλείπει τὸ πρόσθιον ἐξώφυλλον).

B. φ. 250 Δούλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ Μαργάριος, μοναχὸς ἐπέκλην ὁ Ἀλληλούϊας. [Ἡ χ² τῶν φφ. 245 κέ., α' ἡμ. 16. αἰ. (βλ. A, ὑδατόσημ.). Ἀλλὰ πρβ. VG σελ. 287, ὅπου ὁ Μαργάριος μοναχὸς, μετὸν ἴδιον ἀκριβῶς τύπον ὑπογραφῆς, φέρεται ὡς γράψας τὴν προσθήκηνας τὸν κώδ. Bodl. Cromwell 24, τοῦ 14. αἰῶνος].

23 [488] Χάρτ. 13,5×9,5 φφ. 194 στ. 20 13. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Τυπικὸν (Ἀγίου Σάββα).

φ. 17 Μηνολόγιον, φ. 130 Ἀρχὴ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

A. 25⁸ [χ¹ κ^{vii} ἄκρα]. Ἐξέπεσε τὸ α' τετράδιον καὶ τὰ 2 πρῶτα φύλλα τοῦ β'. Τὸ τελευταῖον τετράδιον ἐλλειπές. Χάσματα μετὰ φ. 37₁, 62₁, 103₈, 167₁₀. Τὸ φ. 161 ἐσχισμένον. Γραφὴ συνεπτυγμένη, πλήρης ἐπιτιμήσεων. Χάρτης βομβύκινος. Κατάστασις κακὴ. Ἀστάχωτον.

24 [490] Περγ. 24,5×16 φφ. 375 στ. 28 11./12. αἰ. κολοβ.

Λόγοι Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου καὶ ἄλλων νηπτικῶν πατέρων.

1. Ἐφραὶμ Σύρου, Λόγοι. φ. 1 Διδασκαλία περὶ πολιτείας ἀκριβοῦς καὶ ὑποτύπωσις ἀσκητικῆς διαγωγῆς (παραινέσεις 3), φ. 8^v Περὶ ἀρετῆς (κεφ. 2), φ. 11^v Εἰς τὸ πρόσσεχε σεαυτῶ (κεφ. 16), φ. 33 Ὅτι οὐ δεῖ γελᾶν καὶ μετεωρίζεσθαι, ἀλλὰ κλαίειν καὶ πενθεῖν ἑαυτοῦς, φ. 36^v Συμβουλίαι περὶ πνευματικοῦ βίου πρὸς Νεόφυτον μοναχὸν (κεφ. 93), φ. 52^v Περὶ ὀρθοῦ βίου (κεφ. 89), φ. 61

Μακαρισμοὶ (κεφ. 55), φ. 66^v Μακαρισμοὶ ἕτεροι, φ. 71^v Λόγοι παραινετικοὶ εἰς μοναχοὺς (παραινέσεις 29), φ. 127^v Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν (κεφ. 27), φ. 184 Κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν, φ. 224 Πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων καὶ τιμὰς ἀπαιτούντων, φ. 231 Ἐλεγχος αὐτοῦ καὶ ἐξομολόγησις, φ. 254 Περὶ τῶν παθῶν, φ. 257^v Περὶ μετανοίας, φ. 263 Περὶ κατανύξεως, φ. 268 Λόγος ἕτερος, φ. 271^v Λόγος παραινετικός, φ. 277^v εἰς πατέρας τελειωθέντας, φ. 278^v Ὑπομνηστικόν, φ. 283^v Περὶ ψυχῆς ὅταν πειράζεται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, πῶς ὀφείλει μετὰ δακρύων τῷ θεῷ προσεύχεσθαι, φ. 288^v Περὶ κρίσεως καὶ κατανύξεως, φ. 295^v Περὶ ὑπομονῆς, φ. 302^v Περὶ μακαρισμῶν καὶ ταλανισμῶν, φ. 304 Ἐξομολόγησις, ἣγουν προσευχὴ πρὸς Θεόν, φ. 308^v Περὶ πίστεως, φ. 313 Εὐχὴ ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ διδασκαλίας.

2. (φ. 315) Ἄββᾶ Μαξίμου, Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν.

3. (φ. 339) Ἀναστασίου μοναχοῦ, Ἐκλογή τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἐπίτομος, τὰ λεγόμενα Παράλληλα.

4. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, φ. 368 ἐκ τῆς τῶν Πράξεων. φ. 373 Ὅτι μετάνοια ἐστὶν τὸ τὰ ἐναντία πρᾶξιαι ὧν τις ἡμαρτεν· καὶ περὶ τῆς ἐν ταῖς εὐχαῖς ὑπομονῆς (κολοβ.).

Α. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Ἐξέπεσαν 3 φύλλα ἐκ τοῦ τελευταίου τετραδίου. Μελάνη κίρρα, ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Ἐν φ. 1 ποικιλόχρωμον κόσμημα. Κατάστασις καλή. Στάχωσις νεωτέρα.

25 [491] Περγ. 22,5×16 φφ. 358 στ. 20 14. αἰ.

Εὐχολόγιον.

1. (φ. 7) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου.
2. (φ. 60) Ἀκολουθία τοῦ ἁγιασμοῦ.
3. (φ. 69) Εὐχαὶ εἰς ἀρχαρίαν μοναχὴν ρασοφοροῦσαν.
4. (φ. 70) Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος, ἣγουν τοῦ μανδουωτικοῦ.
5. (φ. 79^v) Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος.
6. (φ. 111^v) Ἀκολουθία εἰς ψυχορραγοῦντας.
7. (φ. 118) Κανὼν ἕτερος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ἱκετήριος εἰς ἐξομολόγησιν καὶ εἰς ψυχορραγοῦντα.
8. (φ. 122^v) Ἄλλος κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ψαλλόμενος ἐπὶ ψυχορραγοῦσιν.
9. (φ. 128) Τάξις καὶ ἀκολουθία ἐπὶ τελευτησάσης μοναχῆς.

10. (φ. 175^v) Ἀκολουθία νεκρώσιμος ψαλλομένη εἰς κοιμηθέντας.
11. Εὐχαὶ φ. 190 ἐπὶ ἀνομβρίας, φ. 190^v ἄλλη ἐπὶ ἀνομβρίας, φ. 191^v ἄλλη ἐπὶ ἀνομβρίας.
12. (φ. 192^v) Τάξις γινομένη ἐπὶ ἐγκαινίοις ναοῦ.
13. (φ. 194^v) Εὐχαὶ τῆς γονυκλισίας τῆς ἀγίας Πεντηκοστῆς.
14. (φ. 208^v) Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.
15. (φ. 216^v) Εὐχαὶ ἐωθιναί.
16. (φ. 224^v) Εὐχὴ εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῆ ὀγδὸν ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, φ. 226 εἰς τὸ σαραντίσαι γυναῖκα, φ. 229 εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον, φ. 233^v μετὰ τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον πρὸς τὸν πρὸς ὦραν βαπτιζόμενον, φ. 236^v εὐχαὶ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος ἃς λέγει ὁ πατριάρχης προηγησαμένων τῶν εἰρημένων, μάλιστα δὲ τῷ ἀγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἐσπέρας, φ. 245^v εὐχὴ ἄλλη τῶν ἀγίων βαπτισμάτων ἔχουσα τὸ προοίμιον σύντομον, φ. 246^v εἰς τὸ ἀπολοῦσαι τοὺς φωτισθέντας τῇ ἡ' ἡμέρᾳ, φ. 247^v εἰς τὸ ἀπολοῦσαι νεοφωτισθέντας, φ. 248 εἰς τὸ κουρεῦσαι παιδίον.
17. (φ. 249^v) Εὐχαὶ τοῦ ἀγίου νιπτῆρος γινόμεναι ἐν τοῖς μοναστηρίοις.
18. (φ. 252) Τάξις γινομένη ἐπὶ καθιερώσει ναοῦ καὶ ἰδρύσει τῆς ἐν αὐτῷ ἀγίας τραπέζης.
19. (φ. 273^v) Τάξις γινομένη ἐπὶ σαλευθείσης ἀγίας τραπέζης.
20. (φ. 277) Ἀκολουθία τῶν ἀγίων Θεοφανείων.
21. (φ. 285^v) Τάξις γινομένη ἐπὶ ἐγκαινίοις ναοῦ, φ. 287^v εὐχὴ ἐπὶ θεμελίῳ ἐκκλησίας καὶ σταυροπηγίου, φ. 288 εὐχὴ ἑτέρα ἐπὶ θεμελίῳ ἐκκλησίας.
22. (φ. 289) Εὐχὴ εἰς ἀγάπην ἦτοι εἰρήνην, φ. 289^v ἐπὶ ἀποδημούντων, φ. 290 ἐπὶ τοῖς ἀπὸ ἔχθρας εἰρηνεύουσιν, φ. 290^v ἐπὶ τῶν ἐξ ἐπιτιμιῶν λυομένων, φ. 291 ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ, φ. 291^v ἐπὶ εὐλογίᾳ οἴκου, φ. 292 ἐπὶ μετανοούντων, φ. 293 ἐπὶ ἐξομολογουμένων, φ. 293^v ἐπὶ τῶν προπετῶς ὁμνούντων, φ. 293^v ἑτέρα ἐπὶ τῶν προπετῶς ὁμνούντων, φ. 294^v ἑτέρα ἐπὶ τῶν ἀλόγως ὑπὸ τινος ἀφοριζομένων ἢ λόγῳ ἑαυτοῦ δεσμευόντων, φ. 295^v ἐπὶ μιαιοφαγησάντων, φ. 296 ἐπὶ χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, φ. 297 ἑτέρα ἐπὶ χειμαζομένων, φ. 297 ἐπὶ θλιβομένοις καὶ χειμαζομένοις, φ. 298 ἐπὶ τὸ ἀναδήσασθαι κεφαλὴν γυναῖκα, φ. 299 ἐπὶ πυρεττόντων, φ. 299^v ἐπὶ ἀρρώστῳ, φ. 300 εὐχὴ ἐλαίου ἐπὶ ἀρρώστου, φ. 300^v εὐχὴ ἑτέρα, φ. 301 ἐπὶ ὀρύξει φρέατος καὶ εὐρέσει ὕδατος, φ. 301^v ἐπὶ μιαιοῦ τινος πεσόντος εἰς φρέαρ,

φ. 302^v Τάξις γινομένη εἰ συμβῆ μιάρων τι ἢ ἀκάθαρτον ἢ προσφάτως ἐμπεισεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ ἐλαίου, φ. 304 εὐχή κατὰ τὴν ἐσπέραν, φ. 304^v εὐχή ἀπιόντων ἐπὶ κοίτην, φ. 305 ἐπὶ λογισμῶν αἰσχρῶν, φ. 306 ἐπὶ πενθούτων, φ. 306 εἰς τὸ φυτεῦσαι ἀμπελῶνα, φ. 307 εἰς μετάληψιν σταφυλῆς, φ. 307^v ἐπὶ τρύγη, φ. 308 ἐν ἀρχῇ τρύγης κοινῆς, φ. 308^v ἐν ἀρχῇ σπόρου, φ. 309 ἐπὶ θέρους, φ. 309^v ἑτέρα ἐπὶ θέρους.

23. (φ. 310) Τάξις γινομένη ἐπὶ μνήστροις βασιλέων καὶ λοιπῶν ἀνθρώπων, φ. 317 εἰς τὴν λύσιν τῶν στεφάνων, φ. 317^v ἐπὶ διγάμων.

24. (φ. 318) Εὐχαὶ τῆς λιτῆς τοῦ μεγάλου ἐσπερινοῦ, φ. 320^v εὐχή ἑτέρα εἰς τὴν εὐλόγησιν τῶν ἄρτων, φ. 321 εὐχή θυμιάματος, φ. 321^v θυμιάματος ἐπὶ κεκοιμημένων, φ. 322 ἐπὶ τελευτῇ μοναχοῦ, φ. 322^v ἐν τῷ τάφῳ ἡνίκα βάλῃ μύρον ἢ ἔλαιον σταυροειδῶς ἐπάνω τοῦ λειψάνου, φ. 323 ἐπὶ κολλύβοις μνήμη ἀγίου, φ. 323^v εἰς ψυχορραγοῦντας, φ. 324^v εὐχή λεγομένη ἐν λιτῇ γινομένη διὰ φόβον, φ. 325 εὐχή ἐωθινή, φ. 325 εὐχή ἐπὶ κολλύβοις μνήμη κοιμηθέντων.

25. (φ. 326) Ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀρρωστίας, φ. 326^v ἐπὶ σειсмоῦ, φ. 327^v εἰς ἀνοίξια ἐκκλησίας ὑπὸ αἰρετικῶν βεβηλωθείσης *Νικηφόρου πατριάρχου Κπόλεως*, φ. 330 ἑτέρα εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν *Ταρασιῶν πατριάρχου Κπόλεως*, φ. 330^v ἐπὶ ἀνοίξει ναοῦ βεβηλωθέντος ὑπὸ ἐθνικῶν, φ. 332 ἐν τῇ εἰσόδῳ πρὸ τῆς συνήθους ἐπὶ ἀνοίξει ναοῦ ἐν ᾧ συνέβη θανεῖν ἄνθρωπον βιαίως.

26. (φ. 333^v) Τάξις γινομένη εἰς τεκνοποίησιν, φ. 336 μετὰ τὴν μετάληψιν τῆς ἀγίας κοινωνίας.

27. (φ. 336^v) Εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, φ. 337^v ἀπολυτικὴ εἰς ἡμέραν ἑορτῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου, φ. 338^v ἀπολυτικὴ ἐν ἡμέρᾳ κατανώξεως.

28. (φ. 339) Τάξις γινομένη πρὸς τὸν μέλλοντα ἐγκλείσασθαι.

29. (φ. 343) Τάξις γινομένη ἐπὶ τινὰ φιλόχριστον προσελθόντα καὶ αἰτοῦντα γενέσθαι ἀδελφὸν ἡμῶν πνευματικὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ ταύτῃ.

30. (φ. 346) Εὐχὴ ἐπὶ προχειρίσει βασιλέως.

31. (φ. 350) *Μεθοδίου πατριάρχου Κπόλεως*, Διάταξις περὶ τῶν διαφόρων τρόπων καὶ ἡλικιᾶ ἐπιστρέφοντων, φ. 351 Εὐχὴ ἰλασμοῦ εἰς τὸν ἀπὸ ἀρνήσεως ἐπιστρέφοντα πρὸς τὴν ἡμετέραν πίστιν, φ. 353 ἄλλη εἰς ἰλασμόν μετὰ τὸ εἰπεῖν ψαλμὸν μ' καὶ λζ' καὶ ρβ', φ. 354 πρὸς χριστιανούς ὑπαχθέντας ἐθνικῇ πλάνῃ ἐπιστρέφοντας δὲ καὶ τῇ

ἐκκλησίᾳ προσδραμόντας, φ. 355^v ἐπὶ ἀποστατήσαντος παιδὸς καὶ μαγαρίσαντος καὶ μετανουῶντος.

Προηγεῖται (φ. 2-6) «Πίναξ ἀκριβῆς τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου», μὲ ἐρυθρὰ κεφαλαῖα γράμματα [διὰ χ^1].

A. 1) φφ. 7-189 : 24⁸ (τὸ κδ' ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν μόνον φ.). 2) φφ. 190-357: 21⁸+1 φ. [χ^1 κ^{vγ} ἀκρα]. Ἐρυθρόγραφα πεποικιλμένα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Κατάστασις καλή. Στάχωσις ἐκ δέρματος ἐρυθροῦ παλαιά, σύγχρονος προφανῶς μὲ τὸ χφ.

26 [495] Χάρτ. 23×15 φφ. 48 α' ἡμ. 14. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Μηναιῶν Σεπτεμβρίου (ἀπὸ 8-14).

A. Ὑπολείπονται μόνον τὰ τετράδια ιγ' - ιη' καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ κβ' [χ^1]. (Ἐλλείπουν ἐπίσης τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον φ. τοῦ ιγ'). Γραφὴ ὀρθία, μᾶλλον ἀπείρου χειρός. Ἐλλειψίς ἐρυθρογραφίας. Χάρτης χονδρός, ὁμοιάζων πρὸς βομβύκινον. Ὑδατόσημ. γράμματα Ν Α ὡς Br. 9389 [=1312-1315], 9390 [=1313-1315], 9391 [=1312-1313]. Ἀστάχωτος.

27 [496] Χάρτ. 27,5×19 φφ. 185 σελ. 2 στ. 28 ἔτ. 1560

Μηναιῶν Σεπτεμβρίου.

A. 21⁸, ἀριθμούμενα α - φ κατὰ τὸ ἀλφάβητον [χ^2 , τῆς πρώτης ἀριθμήσεως ὑπολείπονται ἐλάχιστα λείψανα]. Τὸ χφ. εἰς δύο σελίδας, ἐξαιρέσει τῶν φφ. 1-4, 40-42^v, 49-51^v, 184^v-185. Τὰ φφ. 40-42, 49-51 μεταγενεστέρα συμπλήρωσις. Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Κατάστασις σχετικῶς καλή. Στάχωσις τύπου νεωτερικοῦ (σανίδες) πρόχειρος.

B. φ. 1 Ἰ(ησοῦ) μου ὁδηγοῦ μοι δέσποτα βοήθει. φ. 184 Θ(ε)οῦ τὸ δῶρον καὶ Εὐφροσύνον πόνος. Δόξα σοι ὁ Θ(ε)ὸς ἡμῶν δόξα σοι ἕνεκα πάντων ἀμῆν. Ἐτελειώθη ἐπὶ ἔτους ζξη' ἱανου(αρί)ου κ' [1560].

Σημ. Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σωφρονίου-Εὐφροσύνου βλ. Α. Πολίτη, Ἁγιορεῖτες βιβλιογράφοι τοῦ 16ου αἰῶνα, Ἑλληνικά 15 (1957) 355-365 (ειδικῶς διὰ τὸ χφ : σελ. 360, ἀρ. 14). Βλ. καὶ τὰ τρία ἐπόμενα χφφ, ἀποτελοῦντα ὁμοίομορφον σειρὰν (διαστάσεις, διάταξις τῆς ὕλης ἢ αὐτῆ).

28 [497] Χάρτ. 20×15 φφ. 330 στ. 20 ἔτ. 1560

Μηναιῶν Ὀκτωβρίου.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Κατάστασις καλή, ἔχνη ἀνακαινίσεως. Στάχωσις νεωτερικὴ (σανίδες) μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν (τοῦ χρόνου τῆς ἀνακαινίσεως).

B. φ. 1 Ἰ(ησοῦ) μου ὁδηγοῦ. φ. 330^v Τῶ συντελεσθῆ τῶν καλῶν, τῶ Θ(ε)ῶ χάρις. Ἐτελειώθη ἐπὶ ἔτους ζξη' [1560] καὶ οἱ ἀναγνώσκοντες αὐτὸ εὐχέσθη

ὑπὲρ τὸν γράφαντα. Βιβλίον τοῦ Κουτλουμουσίου. [Βιβλιογράφος ὁ αὐτὸς Εὐφρό-
συνος — βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

29 [498] Χάρτ. 21×15 φφ. 359 στ. 20 ξτ. 1560

Μηναιῶν Νοεμβρίου.

A. Γραφή λειτουργική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις ἀρχοντικῶς καλῆ. Ρύπος. Ἰγνη ἀνακαινίσεως. Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων (πιθανῶς τοῦ χρόνου τῆς ἀνακαινίσεως).

B. φ. 358 *Τῶ συντελεστῇ τῶν καλῶν, τῶ Θ(ε)ῶ δόξα. Ἐτελειώθ(η) ὁ παρὼν μηνῆς ἐπεὶ ἔτους ,ζξθ'¹ ἐν μηνὶ αὐγούστ(ω) ἡμέρα ε' τῆ ὀγδόῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ τὸν γράφαντα ἐλάχιστον Εὐφρόσυνον (μον)α-
χ(όν). Τὸ παρὼν βιβλίον ὑπάρχ(ει) τῆς σε(βασμ)ίας μονῆς ἡμῶν τοῦ Σ(ωτῆ)-
ρ(ο)ς τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ Κουτλουμουσίου, καὶ εἰ τις τὸ ἀποξενώσει ἀπὸ τῆς
μονῆς ταύτης νὰ ἐναι ἀφορισμένος.* [Περὶ τοῦ βιβλιογράφου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

30 [499] Χάρτ. 20×14 φφ. 409 στ. 21 ξτ. 1561

Μηναιῶν Δεκεμβρίου.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφή λειτουργική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία, λιτὰ ἐπίτιτλα. Τὰ φφ. 24-25 προσθήκη δι' ἄλλης χειρός. Κατάστασις καλῆ. Στάχωςις νεωτερικῆ, μεταγενεστέρα τοῦ χφ, μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν (ὡς ἡ τοῦ ἀρ. 28).

B. φ. 407 *Τέλος εἴληφεν ὁ παρὼν μῆν, ἦτοι τὸ βιβλίον τοῦ δεκεβρίου μηνὶ ἀπριλλ(ίω) ιζ' ἡμέρα ε', ἐν τῶ ,ζξθ' ἔτει [1561], καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἐλάχιστ(ου). Θ(ε)οῦ τὸ δῶρον καὶ Εὐφροσύν(ου) πόνοσ· δόξα σοι ὁ Θ(ε)ὸς ἡμῶν ἐνεκα πάντων. Βιβλίον τοῦ κουτλουμουσίου.* [Περὶ τοῦ βιβλιογράφου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

31 [500] Χάρτ. 21×15,5 φφ. 310 στ. 15 ξτ. 1682

Μηναιῶν Ἰανουαρίου (ἀπὸ 1-13).

A. 41⁸+4 φφ. (κς⁶, λγ⁷, λς⁷, λζ⁷) [χ¹ κ^ν α^ρ ἄκρα]. Ὁ βιβλιογράφος σφάλλεται κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τῶν τετραδίων καὶ πηδᾶ ἀπὸ τοῦ ἀριθ. κ' εἰς τὸν κβ', καὶ ἀπὸ ἀριθ. λα' εἰς τὸν λγ'. Γραφή ὀρθία. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις καλῆ. Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, σύγχρονος μετὰ τὸν κώδικα.

B. φ. 1 *Ἰ(ησο)ῦ μου προηγοῦ. φ. 310^ν ,ζρ⁴ ἐν μηνὶ αὐγούστ(ω) γ' [1682]. Θ(ε)οῦ τὸ δῶρον καὶ Παρθενίου πόνοσ.*

32 [501] Χάρτ. 20,5×14,5 φφ. 379 στ. 15 α' ἡμ. 16. αί.

Μηναιῶν Ἰανουαρίου.

1. Μεταγενεστέρα διόρθωσις, προφανῶς ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ,ζξη' [1560], ἔτους κατὰ τὸ ὁποῖον πράγματι ἡ 8 Αὐγ. εἶναι ἡμέρα Πέμπτη.

φ. 377 [χ²] Ἐξαποστειλάρια τῆς ὅλης ἐβδομάδος.

A. 48⁸ (μῆ⁸) [χ¹ κ^{ντ}]. Λάθος εἰς τὴν ἀρίθμησην τῶν φφ.: φ. 267^α. Γραφή δεξιοκλινῆς, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις σχετικῶς καλῆ (ρύπος). Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, σύγχρονος μετὸν κώδικα.

B. φ. 1 Ἡγοῦ μοι Ἰ(ησο)ῦ μου. φ. 376^ν Δόξα (α) τῷ ἀγίῳ Θ(ε)ῶ. Τριάς ἀγία δόξα σοι. Καὶ πάλιν ἐρῶ δόξα σοι, ἀμήν. [Βιβλιογράφος εἶναι ὁ μοναχὸς Σισώης, ὁ γράψας τῷ 1539 τὸν ἀρ. 34 — βλ. σημείωσιν ἐκεῖ].

Bβ. φ. 376^ν: τ⁸ κ⁸τλ⁸μ⁸δση.

33 [502] Χάρτ. 23,5×16 φφ. 199 στ. 22 α' ἡμ. 16. αί.

Μηναῖον Φεβρουαρίου.

A. 25⁸ [χ¹ κ^{ντ}]. Γραφή δεξιοκλινῆς, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις σχετικῶς καλῆ (ρύπος). Στάχωςις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, σύγχρονος μετὸν κώδικα.

B. φ. 195^ν Τέλος σὺν Θεῷ μηνὸς Φεβρουαρίου, ἀμήν. Δόξα τῷ Θεῷ. [Βιβλιογράφος εἶναι ὁ μοναχὸς Σισώης, ὁ γράψας καὶ τὸν προηγούμενον καὶ τὸν ἐπόμενον κώδικα. Βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 34].

Bβ. φ. 197^ν [χ²]: Ὁ παρῶν μὴν ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου καὶ προσεχέτω τις μὴ ἀποξενώσαι αὐτὸν ἐκ τῆς εἰρημένης μονῆς, ἵνα μὴ ἕξη τὰς ἀράς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων π(ατέ)ρων τῶν ἐν Νικαία καὶ κληρονόμος ἔσεται τῆς αἰωνίου κολάσεως.

34 [503] Χάρτ. 20×14,5 φφ. 340 στ. 15 ἔτ. 1539

Μηναῖον Μαρτίου.

φ. 338^ν [χ²] Ἐξαποστειλάρια.

A. 43⁸ [χ¹ κ^{ντ}]. Γραφή δεξιοκλινῆς, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις σχετικῶς καλῆ. Μεταγενεστέρα ἀνακαίνισις, καθ' ἣν τὸ φ. 206 ἐτοποθετήθη ἀντιστρόφως, δηλ. τὸ ν⁰ ὡς γ⁰. (Λάθος κατὰ τὴν ἀρίθμησην τῶν φύλλων: φφ. 22^α, 22^β). Στάχωςις νεωτερικῆ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν, ἴσως σύγχρονος.

B. Ἐν τ.: Τῷ ἀγίῳ Θ(ε)ῶ δόξα τῷ δόντι ἀρχὴν καὶ τέλος ἀγαθόν, ἀμήν. Εὐχεσθε τῷ ταπεινῷ καὶ ἀμαρτωλῷ Σισώῃ τῷ ἀμονάχῳ π(ατέ)ρες καὶ ἀδελφοὶ τοῦτὶ τοῦ πονήματος ἔνεκα· εὐχεσθε διὰ τὸν Κ(ύριο)ν. Ἐν μηνὶ ἀπριλλ(ίῳ) λ' τῷ ζῷ ἔτει τεσσαρακοστῷ ζῷ [1539], τέλος εἴληφεν ὁ παρῶν μὴν, ἐν τῇ βασιλικωτάτῃ μονῇ [ἀπεξεσμένη, καὶ προστεθειμένη διὰ χ²:] τοῦ Κουτλουμουσίου.

Σημ. Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σισώη βλ. Α. Πολίτη, Ἅγιορεῖτες βιβλιογράφοι τοῦ 16ου αἰῶνα, Ἑλληνικά 15 (1957) 379, καὶ εἰκ. 7. Ὁ αὐτὸς ἔχει γράψει καὶ τὸ Εὐχολόγιον ἀρ. 340 (Α. 3413) (παρὰ Λάμπρῳ παραλείπεται τὸ βιβλιογραφικὸν σημεῖωμα), μετ' ἀσφαλείας δέ, λόγῳ τῆς ὁμοιότητος τῆς γραφῆς καὶ τῶν αὐτῶν περιπλου κωδικολογικῶν στοιχείων, δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἴδιον καὶ ἡ σειρὰ τῶν Μηναίων, ἐνταῦθα ἀρ. 32-36, τὰ ὁποῖα θ' ἀνήκουν ἀσφαλῶς εἰς ἐνιαίαν σειρὰν τῶν δώ-

δεκα μηναίων. Ὡς φαίνεται ἐκ τῆς διαγραφῆς τοῦ ὀνόματος τῆς μονῆς, ὁ Σισώης δὲν ἦτο μοναχὸς τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου, μολονότι ἡ σειρὰ τῶν μηναίων θὰ περιῆλθεν εἰς τὴν μονὴν εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν γραφὴν (τῷ 1540) (βλ. ἀρ. 35 Ββ).

35 [504] Χάρτ. 23×15 φφ. 314 στ. 17 α' ἡμ. 16 αί.

Μηναιῖον Μαῖου.

φ. 312^v [χ²] Ἐξαποστειλάρια τῆς ὄλης ἐβδομάδος.

A. 40⁸ (μ⁸) [χ¹ κ^{vτ}]. (Λάθος εἰς τὴν ἀρίθμησην τῶν φφ.: 143^α καὶ 153^α). Γραφὴ δεξιοκλινῆς, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις σχετικῶς καλὴ (ρύπος). Στάχωσις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, σύγχρονος μὲ τὸν κώδικα.

B. φ. 1 Ἐγοῦ μοι Ἰ(ησοῦ)ῦ μου. φ. 312: Τῷ Θ(ε)ῶ δόξα. [Βιβλιογράφος εἶναι ὁ μοναχὸς Σισώης —βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 34].

Ββ. φ. 312 [χ²]: Ἐτοῦτο το μινέο ενε τοῦ Κοτλουμοσίου και ἦτις τὸ ξενώσι ἀπὸ τοῦ κοντλουμοῦσι νὰ εχη τας ἀράς τὸν ἀγίων π(ατε)ρῶν τὸν <εν> Νηκέα και τὸν ἀγίων πάντων ,ζμη' [1540].

πφ. 1 (χ³): Ἐτοῦτο τὸ μιναιῖον ἦναι τοῦ κ^{στ}λ^βμ^σσί^β.

36 [505] Χάρτ. 22×16 φφ. 360 στ. 17 α' ἡμ. 16 αί.

Μηναιῖον Ἰουνίου.

A. 45⁸ [χ¹ κ^{vτ} μέσον]. Γραφὴ δεξιοκλινῆς, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία ἀρχικά. Κατάστασις καλὴ. Στάχωσις δερματίνη παλαιὰ σύγχρονος μὲ τὸν κώδικα.

B. Βιβλιογράφος εἶναι ὁ μοναχὸς Σισώης —βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 34.

37 [507] Χάρτ. 19×14 φφ. 435 στ. 19 ἔτ. 1569

Μηναιῖον Αὐγούστου.

φ. 429 [χ²] Ἐξαποστειλάρια.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ λειτουργικῆ, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρογραφία. Κατάστασις καλὴ. (Λάθη κατὰ τὴν ἀρίθμησην τῶν φύλλων: φφ. 250^α, 254^α. Παρκαλείπονται οἱ ἀριθμοὶ 283 καὶ 285). Ἰχνὴ ἀνακαινίσεως. Στάχωσις νεωτερικῆ (σανίδες), μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν (τοῦ χρόνου τῆς ἀνακαινίσεως).

B. φ. 428^v Ἐτελειώθη ὁ παρὼν μὴν αὐγουστος ἐπεὶ ἔτους ,ζοζ' ἐν μηνὶ ἰανουα(ίω) κζ' ἡμέρα ε' [1569] διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτολοῦ Εὐφροσύνου (μον)αχ(οῦ) και οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτῷ εὐχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τὸν Κ(ύριο)ν. [Κατωτέρω ἐρυθρογράφως]: Ὁ παρὼν μῆνας ὑπάρχει τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου. [Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σωφρονίου - Εὐφροσύνου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

38 [508] Χάρτ. 31×21 φφ. 350 σελ. 2 στ. 29 ἔτ. 1556

Τριψίδιον.

A. 44⁸ [χ¹ κ^{vr} μέσον]. Γραφή ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Κατάστασις καλή. Στάχωσις δερματίνη παλαιά μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ μεταλλίνων γόμφων, σύγχρονος μετὰ τὸν κώδικα.

B. φ. 350 *Τέλος σὺν Θ(ε)ῶ ἀγίῳ ἀμήν. Θ(ε)οῦ τὸ δῶρον καὶ Εὐφροσύνου πόνου [1]. Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ,ξξδ' ἐν μηνὶ αὐγούστ(ω) κδ' ἡμ(ε)-ρ(α) β'* [1556]. *Καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε. Τοῦ Κουτλουμουσίου.* [Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σωφρονίου - Εὐφροσύνου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

39 [526] Χάρτ. 25,5×18,5 φφ. 104 στ. 16 ἔτ. 1635

Τρεῖς λειτουργίαι (ἀρχιερατικὸν) καὶ Τάξεις χειροτονιῶν.

1. (φ. 1) Χρυσοστόμου.
2. (φ. 28) Βασιλείου.
3. (φ. 66) Προηγιασμένων.
4. (φ. 80) Τάξεις χειροτονιῶν (ἀναγνώστου, ὑποδιακόνου, διακόνου, πρεσβυτέρου, ἐπισκόπου).

A. Πολυτελέστατα γεγραμμένος κώδιξ. Γραφή ἐπιτηδευμένη λειτουργική, ὀρθία, μιμουμένη παλαιότεραν. Χρυσόγραφα καὶ ποικιλόχρωμα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Μεγαλύτερα κοσμήματα ἐν ἀρχῇ ἐκάστης λειτουργίας καὶ εἰς ὅλον τὸ ἀριστερὸν φύλλον. Χάρτης πολυτελής. Στάχωσις νεωτερικὴ μετὰ χρυσοτύπων κοσμημάτων, πιθανῶς σύγχρονος μετὰ τὸν κώδικα.

B. φ. 104 [διὰ γραφῆς ἀνειμένης]: *Ἐτελειώθη(η) ἡ παροῦσα δέλτος διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου καὶ ταπεινοῦ Ἀνθίμου ἱερομονάχου καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθαί μοι διὰ τὸν Κ(ύριο)ν καὶ εἴ τι σφαλτὸν ἐστί τῆς ὀρθογραφίας, μὴ μέμφεσθαι, ἀλλὰ διορθόσατε. Ἐπὶ ἔτους ,ξρμγ'* [1635]. *Τοῦτο τοῖς σοφοῖς καὶ λογίοις ἀνδράσιν ἐπάξιον δῶρον βιβλοία, ἀρμόζη γὰρ αὐτοῖς ὡς τοῖς ἰατροῖς τὰ τῶν βοτανῶν κάληστα, ἅτινα μὲν σωματίων κακεῖνα δὲ ψυχῶν σ(ωτή)ρια καὶ ὀφέλημα.*

Σημ. Ὁ γραφεὺς τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἀρχιερατικῆς λειτουργίας πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ταυτισθῇ μετὰ τὸν Ἀνθιμον ἱερομόναχον τὸν ἐξ Ἰωαννίνων, τοῦ ὁποίου μαρτυροῦνται χφφ γεγραμμένα ἀπὸ 1634-1644. Εἰς ἀχρονολόγητον Ψαλτήριον ἐν Νάξῳ (ΕΕΒΣ 33 [1964] 207, Σφυρόερας) ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν μαθητὴν τοῦ ἐξόχου βιβλιογράφου Λουκᾶ τοῦ Οὐγγροβλαχίας (πρώην ἐπισκόπου Μποζέου).

40 [531] Χάρτ. 26×18 φφ. 75 στ. 17 ἔτ. 1677

Τρεῖς λειτουργίαι καὶ Τάξεις χειροτονιῶν.

1. (φ. 1) Χρυσοστόμου.
2. (φ. 20) Βασιλείου.

3. (φ. 50) Προηγιασμένων.

4. (φ. 62) Τάξεις χειροτονιῶν (ἀναγνώστου, ὑποδιακόνου, διακόνου, πρεσβυτέρου, ἐπισκόπου).

Α. Πολυτελέστατα γεγραμμένοι κώδιξ. Γραφή στρογγύλη, εὐμεγέθης, ἐπιτηδευμένη. Πλουσία ἐρυθρογραφία καὶ ἀρχικά λίαν περίτεχνα καὶ ποικιλόχρωμα, ἀποτελοῦντα μικρογραφίας. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Χάρτης χονδρός, πολυτελής. Στάχως νεωτερικὴ μετὰ χρυσοτύπων κοσμημάτων, πιθανώτατα σύγχρονος μετὸν κώδικα.

Β. φ. 74^v Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον καὶ Παρθενίου πόνος, ἔτει ἀπὸ θεογονίας χιλιοστῶ ἑξακοσιοστῶ εὐδομηκοστῶ ζ' [1677]. φ. 75: 'Ἐπροσηλόθη ἡ παροῦσα λειτουργία παρ' ἐμοῦ Παρθενίου ἱερομονάχου Πελοποννησιότου καὶ ἐλαχίστου, εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν βασιλικὴν καὶ π(ατ)ριαρχικὴν μονὴν τοῦ Κουτλουμουσίου, ἧτοι τοῦ Σ(ατῆ)ρ(ο)ς Χ(ριστο)ῦ· καὶ εἶ τις κτλ. Ὁμοίως, ἐν φ. 14 (δίπτυχα κεκοιμημένων Χρυσοστόμου): Μνήσθητι Κ(ύρι)ε τοῦ δούλου σου Παρθενίου ἱερομονάχου καὶ τῶν γεννητόρων αὐτοῦ. Καὶ ἐν φ. 39^v (δίπτυχα κεκοιμημένων Βασιλείου, περὶ τὸ ἀρχικὸν Τ): Μνήσθητι Κ(ύρι)ε τοῦ δούλου σου, Παρθενίου ἱερομονάχου.

Σημ. Ὁ Παρθένιος ἱερομ. Πελοποννησιώτης (ἐκ χώρας Κάμπου, σταυροπηγίου Ζαρνάτας), Ἀγιορείτης, ἐγένετο τῷ 1680 ἐπίσκοπος Ζαρνάτας. Γραφέντας ὑπ' αὐτοῦ γνωρίζομεν δύο ἄλλους κώδικας, ἓνα Νομοκάνονα εἰς τὴν μονὴν Τίμιουβας (Κουγέας, RR 457e) καὶ Λειτουργίαν Χρυσοστόμου εἰς Πανεπ. Θεσσαλονίκης (ἄλλοτε Σκήτης Ἀγ. Ἀνδρέου, Πολίτης, RR 750i, ἀριθ. 5)—βλ. τὰ ἐκεῖ δημοσιευόμενα σημειώματα. Δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μετὸν Πελοποννήσιον ἐπίσης Παρθένιον, γενόμενον ἐπίσκοπον Βρεσθῆνης καὶ λαμπρὸν βιβλιογράφον, γράφοντα ἀπὸ τοῦ 1611 μέχρι τοῦ 1657 (βλ. Σπ. Λάμπρον, Ν. Ἑλλ. 4 [1907] 352, καὶ Ε. Γαλανόπουλον, ΕΕΒΣ 12 [1936] 251-63).

41 [552] Χάρτ. 19×13 σελ. 20+605 16. καὶ 17. αἱ.

Τυπικὸν (τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου).

σ. 158 Μηνολόγιον.

σ. 460 Ἀκολουθία τῆς Τεσσαρακοστῆς.

Α. Τὸ χφ ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν: α) σελ. 1-157. Γραφή 16. αἱ. Χάρτης ὑδατόσημ.: ἄγκυρα ὡς περίπου Br. 496 [=1560-1565], β) σελ. 158—τέλους. Γραφή 17. αἱ. Τοῦ β' μέρους: 27⁸ (γ⁹, ιζ⁹, ιη⁹, κζ⁹) [χ¹]. Τοῦ ὅλου χφ προηγεῖται ἐν τετράδιον, ἀρχὴ τοῦ αὐτοῦ Τυπικοῦ διὰ τῆς χ² (τοῦ β' μέρους). Γραφή καὶ τῶν δύο μερῶν συνεπτυγμένη, πλήρης συντομογραφιῶν. Ἐρυθρόγραφα πεποικιλμένα ἀρχικά καὶ ἐπίτιλα. Κατάστασις καλὴ. Στάχως νεωτέρα.

42 [555] Χάρτ. 21×13,5 σελ. 182 στ. 25-26 τέλ. 13./ἀρχ. 14. αἱ. ἀκέφ.-κολοβ.

1. (σ. 1) Ἡὺξημένη Ἐκλογὴ (Ecloga ad Prochiron mutata: Ζέπος JGR τόμ. 6, 222-318· τίτλοι α' - λζ'). Προηγεῖται πίναξ (σ.

2-6). σ. 118 Ἐκ τῶν λοιπῶν τίτλων κεφάλαια διάφορα, σ. 137 «Πρόλογος Ροδίου νόμου», σ. 139 «Νόμος ναυτικός Ροδίωνος», σ. 150 Νόμος καὶ διατάξεις τῶν ἀγ. Ἀποστόλων, σ. 156 Τάξις καὶ καθέδρα τῶν μητροπολιτῶν, σ. 157 Τὰ ὀφίγια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, σ. 158 Τὰ πέντε πατριαρχεῖα, ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ μητροπόλεις.

2. Πατριαρχικά ἔγγραφα νομοκανονικοῦ περιεχομένου: ¹(σ. 160) Γράμμα πατριάρχου *Μιχαήλ* [Γ' Κηρουλαρίου;] πρὸς χαρτοφύλακα Ἐφέσου Μανουὴλ Τζυκανδύλην (Περὶ γάμου μεγάλου θεοῦ καὶ ἀνεψιοῦ καὶ μεγάλης θείας καὶ ἀνεψιάς). Ἀρχ. Θεοφιλέστατε χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἐφέσου, βασιλικὸς βεστιαρίτης Μα(νουήλ) ὁ Τζυκανδήλ(ης) ἤρετο τῇ ἡμῶν μετριότητι — Τέλ. Ἐρρωσο, μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδ. ιδ', διὰ τιμίων γραμμάτων τῆς π(ατ)ριαρχικῆς καὶ ἀγίας χειρός. ²(σ. 160) Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν (Περὶ γάμου υἱοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀναδεχθείσης). Ἀρχ. Θεοφιλέστατε χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἐφέσου, ὁ ἀπὸ τῶν αὐτόθι ὀρμώμενος — Τέλ. Ἐρρωσο, μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδ. ιβ', διὰ τιμίων προσκυνητῶν γραμμάτων τῆς π(ατ)ριαρχικῆς καὶ θείας χειρός. ³(σ. 161) Ἐκ τῆς συνοδικῆς διαγνώσεως τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξίου [Στουδίτου, 1025-1043] (Περὶ τοῦ μὴ δικάζεσθαι τοὺς κληρικούς ὑπὸ κοσμικοῦ δικαστηρίου). Ἀρχ. Κοσμικοῖς δὲ δικασταῖς ἱερατικὸν πρόσωπον ἢ καὶ μοναχικὸν προσίεναι καὶ ζητεῖν ὑπ' ἐκείνων δικάζεσθαι δίκην ἦντινα τύχη οὐκ ἐφίεμεν — Τέλ. ἀλλὰ καὶ πρὸ ἡμῶν ὁ ὑπὸ τούτων καταφρονούμενος καὶ μυκτηριζόμενος ἔκδικον αὐτοῖς ἐποίσει τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν ρομφαίαν δικαίως στιβώσει τῆς ἐκδικήσεως. Αἰσχύνη (κολοβ.). [Ἀνέκδοτα; Δὲν ἀναφέρονται παρὰ Grumel, Les registes des actes du Patriarchat de Constantinople, 1₁-1₃ (1932-1947)].

3. (σ. 163) [*Ψευδο - Νόννου*], Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς τῶν ἐν τῷ πρώτῳ στηλιτευτικῷ. (ἀκέφ.-κολοβ.) Ἀρχ. . . αἰχμάλωτον πρὸς τὴν Δηιάνειραν, εἰς ζηλοτυπίαν ἐκινήθη ἢ Δ. (P. G. 36, 989-1024 [=γ'-ογ']).

4. Τετράδια ιη'-λ' [χ¹ α^{vr} ἄκρα, καὶ διὰ χ² α'-ιζ'] [α^r]. Ἐξέπεσαν τὰ δύο πρῶτα φφ. τοῦ ιη' τετραδίου. Χάσμα μετὰ σ. 92₁, 162₉. Δύο γραφεῖς: α) ἀρ. 1-2 (φφ. 1-162) β) ἀρ. 3 (σ. 163—τέλους). Ὁ δεῦτερος ἴσως κατὰ τι μεταγενέστερος τοῦ πρώτου. Ἡ γραφὴ ἀμφοτέρων λίαν συμπεπικνωμένη καὶ πλήρης ἐπιτηρήσεων, τοῦ πρώτου περισσότερο συνεστραμμένη, τοῦ δευτέρου ὀρθία, ἀλλὰ περισσότερο συνεπτυγμένη (παρεμφερεῖς ἀμφοτέραι πρὸς Turyn, Cod. Gr. Vat., πίν. 24-26 [1269/70], 38-39 [1281/82], 42 [1290], 48 [1291/92], 52 [1294]). Ἐρυθρογραφα ἀρχικά καὶ ἐπίτιλα. Ὑδατόσημ.: α' μέρους ἀδιάγνωστον (δύο τετράπλευρα), β' μέρους: πλοῖον ὡς περ. Br. 11955 [1318]. Κατάστασις μετρία. Στάχως νεωτέρα.

43 [556] Χάρτ. 17×11 φφ. 66 στ. 15 τέλ. 17. αί.

Ἀκολουθία τοῦ ἐξοδιαστικοῦ (νεκρώσιμος).

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφή λειτουργική, ἀλλὰ καὶ πολλαχοῦ ἀνεμένη. Ἐρυθρογραφία. Στάχσις νεωτερικὴ (σανίδες) μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν.

Bβ. φ. 66 κτητορικὸν σημεῖωμα Ἰωάσαφ καθηγουμένου Κουτλουμουσίου (1885) [Εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν ἀλλαχοῦ πολλακίς ἀναφερόμενον Ἰωάσαφ Ἀγιαννανίτην].

44 [557] Χάρτ. 24×17,5 σελ. οβ'+856 ἔτ. 1775

Θεοκλήτου Βυζαντίου (Καρατζᾶ) Νομοκάνων.

Ἐν ἀρχῇ «Νομοκάνονον ἀκριβέστατον καὶ πλουσιώτατον, εἰς κοινὴν ἤδη γλῶσσαν μεταφρασθὲν πρὸς τὴν τῶν ἀναγινωσκόντων ὠφέλειαν» σ. γ' Πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας. Ἀρχ. Οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι κανόνες ἤθησαν μὲν εἰς τὸν καιρὸν τῶν πανενδόξων ἀποστόλων. — Ἐν τέλει: Ἐν τῇ κατὰ τὸ ἅγιον τοῦ Ἀθω ὄρος ἱερᾶ τοῦ Κανσοκαλυβίου σκήτη, ἔτει μὲν σ(ωτη)ρίῳ ,αφξζ', μηνὶ δὲ μαρτίῳ [1767]. Ὁ ἐν μοναχοῖς ἐλάχιστος Θεοκλήτος ὁ Βυζάντιος. σ. ιζ' Πίναξ ἀκριβῆς τοῦ παρόντος βιβλίου.

σ. 1 Περὶ τῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν συνόδων, σ. 31 Περὶ ἀρχιερέων, σ. 194 Περὶ πνευματικῶν, ἱερέων καὶ διακόνων, μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν.

σ. 520 κέ. «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ τῶν κατὰ ἀλφάβητον, εἰς τὰ ὅποια περιέχονται ὅσα εἰς λαϊκοὺς ἀνήκουσι καὶ ἄλλα τινὰ εἰς πάντας ἀναγκαῖα». Ἀρχὴ τοῦ α στοιχείου (Περὶ ἀντιδώρου, ἁγιασμοῦ κτλ.). (Τὰ κεφάλαια ἀριθμοῦνται κεχωρισμένως κατὰ στοιχεῖον).

Βιβλ. Περὶ τοῦ Νομοκάνονος κατὰ στοιχεῖον τοῦ Θεοκλήτου βλ. Δ. Γκίνη, Κείμενα βυζαντινοῦ καὶ μεταβυζαντινοῦ δικαίου, Ἀθ. 1963, σελ. 21, 12, καὶ Τοῦ Ἰδίου, Περίγραμμα ἱστορίας τοῦ μεταβυζ. δικαίου, Ἀθ. 1966, σελ. 203, 409. Τὸ χφ πιθανώτατα αὐτόγραφον, βλ. τὸ ἴδιον γραμμένον ὑπὸ τοῦ ἰδίου εἰς κώδδδ. Παντελεήμονος 147 (ἔτ. 1772), 148 (ἔτ. 1783), Ἱεροσολ. 325 (ἔτ. 1774), Θεολ. Σχολῆς Χάλκης 77 (ἔτ. 1774), Σκήτης Ἀγ. Ἀννης, 770/5 (Κουρίλας, RR 185) (ἔτ. 1775).

A. Γραφή ἐπιμελημένη. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Τὸ τελευταῖον φύλλον (σελ. 855-856) πρόσθετον διὰ χ² (βλ. B). Χάρτης λεῖος. Κατάστασις λίαν καλή. Στάχσις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

B. σ. 855 Τέλος καὶ τοῦ κατὰ ἀλφάβητον καὶ παντὸς τοῦ βιβλίου, τῷ δὲ Θεῷ δόξα, ,αφοε' μαρτίῳ μηνὶ [1775]. (Τὸ σημεῖωμα, διὰ χ² εἰς τὸ πρόσθετον φύλλον, ἀντεγράφη προφανῶς ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ).

45 [558] Χάρτ. 18×13,5 φφ. 419 ἔτ. 1580

Τυπικόν (Ἱεροσολύμων ὁσίου Σάββα).

φ. 32^v Μηνολόγιον φ. 233 Ἀκολουθία τῆς Τεσσαρακοστῆς φ. 341 Περὶ τοῦ πάσης σπουδῆ φυλάττειν τὸν προεστῶτα μὴ παρορᾶσθαι τὰ ἐν τῷ τυπικῷ ἅπαντα φ. 344 Ἀναστάσιμα προκείμενα, ἄμνημα, Νεκρώσιμος ἀκολουθία, εἰς ἐγκαινία ναοῦ κτλ., Τὰ φωταγωγικά τῶν ἡΐχων, Εὐχὴ λεγομένη ἐπὶ πᾶσαν ὁπώραν.

φ. 353 Μάρκου ἱερομονάχου, Σύνταγμα πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

Προηγῶνται 9 σελίδες, πίναξ περιεχομένων (προσθήκη 19. αἰ.).

Α. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Γραφὴ συνεπτυγμένη, πλήρης ἐπιτιμήσεων. Ἐρυθρογραφία. Στάχσις νεωτέρα.

Β. φ. 352^v Λόξα τῷ ἀγίῳ Θεῷ ἡμῶν ἀμὴν. Πηγὴν νάουσαν τυπικοῦ δρόσου λόγων || ἐνταῦθ' ἐφεύρης εἰ μετέλθης γνησίως (Σχῆμα σταυροῦ, μὲ πέριξ αὐτοῦ διατεταγμένα τὰ γράμματα: ε-φ-σ-ν [= Εὐφρόσυνος]).

φ. 353 Ἀρχὴ γραφῆ Χριστὸ καὶ μονομένων. φ. 419: Πληρώσας εἶπον, σοὶ Χ(ριστ)ὲ δόξα πρόπει. Ἐγρά(φ)η ἐπὶ ἔτους ,ζπη' ἰνδ. η' [1580] (Σταυρὸς ὡς ἄνωτέρω, μὲ τὰ γράμματα: ε-φρ-σ-ν [= Εὐφρόσυνος — Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σωφρονίου — Εὐφροσύνου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27]).

Ε. φ. 1: Κατὰ τὸ ἑπτακισχιλιοστὸν ρμ' [1632] συνάξεως γενομένης παρ' ἡμῶν τῶν εὐρισκομένων ἱερομονάχων καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν εἰς τὴν ἡμετέραν μονὴν περὶ διὰ τὰ ὄνόματα ὁποῦ μνημονεῖονται παρησία ἀνήφεραν ὅτι ἀμελλοῦν ἱερεῖς καὶ οἱ διάκονοι νὰ τὰ μνημονεῖουν ὡς καθὼς ἐστὶ σὺνῆθες πασῶν τῶν μοναστηρίων. . . Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἦλθεν καὶ ὁ παπ(α) κὺρ Δανιὴλ [διαγεγραμμένον, χ²: ἀκάκιον] καὶ ἔδωσεν ἄσπρ(α) χιλιάδες ἡ' νὰ μνημονεῖε(αι) παρησία ὡς νέος κτίτωρ μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ παλαιῶν κτιτόρων ἡμῶν. Καθηγούμενος Χαρολάμπης ἱερο(μὸν)αχ(ος) καὶ ἅπανα ἡ βουλή τῶν ἱερέων καὶ γερόντων κοινῇ γνώμῃ ἔγινεν τὸ παρὸν γραμματίον.

46 [559] Χάρτ. 20,5×15,5 σελ. οβ'+745 τέλ. 17. αἰ.

Ματθαίου Βλαστάρεως Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον (Ράλλη - Ποτλῆ, τόμ. 6).

Προηγεῖται σ. α': Πίναξ κεφαλαίων.

Ἔπονται διάφορα κεφάλαια: σ. 661 Μεγ. Ἐκκλησίας ὁφθίκια, σ. 661 Ματθαίου σύνοψις ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ, σ. 675 Νικήτα μητροπολίτου Ἡρακλείας Ἀποκρίσεις πρὸς Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον, σ. 678 Νικηφόρου Κπόλεως ὁμολογητοῦ Κανόνες, σ. 683 Ματθαίου Σύνοψις τῶν ἀποκρίσεων Ἰωάννου ἐπισκόπου Κίτρους πρὸς ἐπίσκοπον Δυρραχίου Καβάσιλαν, σ. 702 Τάξις πρωτοκαθεδρίας μητροπόλεως, σ. 706 Κατάλογος λατινικῶν λέ-

ξεων, σ. 708 Κεφάλαια *Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας* κατὰ Νεστορίου, σ. 711 Ἐπιστολή προεστῶτος πρὸς γέροντα, σ. 732 Κατάλογος ἐορτῶν, σ. 741 Ἐρωταποκρίσεις (Γὰ ἀνωτέρω κεφάλαια καὶ εἰς ἄλλα χφφ — βλ. Ράλλη - Ποτλῆ, τόμ. 6, Εἰσαγωγή, σελ. ε' καὶ ζ').

Α. Γραφή ἀβίαστος, ἡ συνήθης τοῦ 17. αἰ. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ καὶ ἐπί- τιπλα. Χάρτης λεῖος. Κατάστασις ἀρίστη. Στάχωσις νεωτερικὴ (σανίδες) μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν.

Ββ. Κτητορικὸν σημεῖωμα Ἰωάσαφ Ἀγιαννανίτου.

47 [560] Χάρτ. 21,5×15 σελ. λ'+280 ἔτ. 1736

Νομοκάνων Μαλαξοῦ.

Εἰς κεφ. σ4γ'.

σ. β' Προοίμιον, σ. γ' Πίναξ περιεχομένων.

Α. Γραφή συνήθης 18. αἰ., λίαν συνεπτυγμένη καὶ δυσανάγνωστος. Χάρτης χονδρός. Κατάστασις καλή. Στάχωσις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

Β. σελ. κη' Ἡδὸς [;] τῆ κλήσει πέφυκα μὴ νομίζεσθε ἐσθίειν || ἀψίνθιον γὰρ ἔ- οικα τῆ γνώμη καὶ τῷ τρόπῳ || εἰ θέλεις ἐννοῆσαι με σαυτὸν ἀναλογίζου || ὁμότρο- πον ἐπὶ θεπεῖ ζῶων θνητὸν τῆ φύση || λέξω καὶ τὸ στοιχεῖον μου ἑβδομον γὰρ ὑπάρχει. ,αφλζ' [1736]. σελ. 279 Ἔτους ,αφλζ' [1736]. Ἐτελειώθη ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς νόμος ἐν μηνὶ ἰουνίῳ ἰζ' ἡμέρα πέμπτῃ, διὰ χειρὸς Γαβριὴλ υἱοῦ τοῦ ἐδλαβεστάτου πατὰ κὸρ Γρηγορίου.

Ββ. σελ. α' [χ¹]: Τὸ παρὸν νόμιμον ὑπάρχει κάμοῦ Γεωργίου ἱερέως ἀπὸ χώρας Γκοάση καὶ ὅποιος τὸ ἀποξενώσει ἀπὸ τὸν οἶκον μου νὰ τὸν κόψη ἢ θεῖα δίκη. Ἐν μηνὶ ἀπριλλίῳ ζ' ἡμέρα τρίτῃ [=1737, ὅποτε ἡ 6 Ἀπριλίου συμπίπτει πρὸς Τρίτην].

πφ. ἀρχ. Καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Ἰωαννικίου ἱερομονάχου τοῦ ἐξ Ἀνδρον ἐκ χορίου Καταρίας τὸ ἐπίκλη Μάστοροις 1804. Σεπτεβρίου 15.

Σελ. α' Κτητορικὸν Ἰωάσαφ Ἀγιαννανίτου.

Ε. πφ. ἀρχ. Εἰγουμενεσε ὁ παπα Σιμεὼν ἰουλήου 27, τὸν αὐτὸν χρόνον ἀνα- κίνησε τὴν σκεπὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐγινεν ὁ γίρος με τα πουριά, καὶ ἐγιναν τα ἐξω- δά της ὅλα σουμα 195.

48 [561] Χάρτ. 15,5×10 18. αἰ.

Βίοι ἁγίων καὶ διηγήσεις εἰς δημῶδη.

1. «Θεολογία ἀπὸ πολλῶν διδασκάλων» (Περὶ ἁγίας Τριάδος, περὶ τοῦ κριτοῦ κτλ.). Ἀρχ. Ἡ ἁγία Τριάς φαίνεται εἰς τρία πρόσωπα, πατήρ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἀμὴ ἀπ' ἀλλήλων δὲν εἶναι χωρισμένα.

2. Βίος καὶ πολιτεία ὅσ. Ξενοφῶντος καὶ συμβίου αὐτοῦ Μαρίας Ἀρχ. Ἐνας ἄνθρωπος ἦτον εἰς τὴν Κπολιν.

3. Περὶ ἀρετῶν. Ἄρχ. Τώρα λοιπὸν σὺν Θεῷ ἀγίῳ νὰ εἰποῦμεν διὰ τὰς τρεῖς μεγάλας ἀρετάς. (Παραινετικὰ πρὸς μοναχοὺς κτλ.).

4. Διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ζωσιμᾶ περὶ τῆς πολιτείας τῶν ἀγίων μακάρων.

5. Βίος καὶ πολιτεία ὁσ. Μακαρίου τοῦ Ρωμαίου (B.H.G. 1004, εἰς δημῶδη).

6. [Βίος Εὐγενίου καὶ Μαρίας ἐν Βιθυνίᾳ] (B.H.G. 614-615 εἰς δημῶδη).

7. Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου.

8. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες αὐτὰ τὰ λόγια ἔγραψεν ὁ ἀββᾶς Ἰσαὰκ πρὸς τοὺς ἀρχαρίους μοναχοὺς.

9. Διήγησις περὶ τῆς Θεοτόκου. Ἄρχ. Ἄρχομαι ἀπ' ἐδῶ καὶ δὲν λέγω ἐδικόν μου τίποτες, ἀλλὰ τὰ ὅσα ὀρίζει τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον.

A. Πλὴν τοῦ ἀρ. 1 (πιθανώτατα 17. αἰ.) ἅπαντα δι' ἀγροίκου χειρός. Στάχσις διὰ φύλλου μεμβράνης κώδικος 13. αἰ.

E. Ἐνθίμισιν 1760 ἦλθε ὁ προηγούμενος παπὰ Ἰάκωβος ἀπὸ τὴν Μοσκοβίαν καὶ καλὸς ἦρθε εἰς τοὺς μαῖον 9. [Σκευοφύλαξ Ἰάκωβος (ἔξ Ἄνδρου) ἀναφέρεται εἰς μαρμαρίνην ἐπιγραφὴν ἔτ. 1767, βλ. Actes de Kultumus, App. VII, 9].

49 [564] Χάρτ. 21×15,5 φφ. 51 στ. 16 τέλ. 17. αἰ.

Λειτουργία Χρυσοστόμου.

Προηγεῖται *Φιλοθέου πατριάρχου*, Διάταξις τῆς ἱερᾶς λειτουργίας. Ἔπονται (φ. 45 κέ.) Εὐχαὶ διάφοροι (τῶν κολύβων, εἰς μετάληψιν σταφυλῆς, μεταλήψεως).

A. 7⁸ [χ¹ α^{ντ}]. Γραφή λειτουργική, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἀνειμένη. Ἐρυθρογραφία. Στάχσις νεωτερική.

Bβ. φ. 51 [χ¹]: Ἡ θεία λειτουργία αὕτη τοῦ Χρυσοστόμου ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, καὶ νὰ μὴν ἔχει τινὰς ἄδειαν νὰ τὴν ἐξώσ(η) ἐκ τῆς ἀγί(ας) μονῆς ταύτης.

50 [566] Χάρτ. φφ. 312 στ. 21 β' ἡμ. 15. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Πεντηκοστήριον.

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Χάσματα μετὰ φφ. 2, 86, 201. Γραφή ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Ὑδατόσημ.: ψαλὶς ὡς περίπου Br. 3668 [=1454-1462]. Κατάστασις μετρία. Στάχσις κατεστραμμένη.

51 [568] Χάρτ. 21,5×15,5 φφ. 71 16. αἰ. κολοβ.

Τρεῖς λειτουργίαι.

1. (φ. 1) Χρυσοστόμου.
2. (φ. 31) Μ. Βασιλείου.
3. (φ. 64) Προηγιασμένων (κολοβ.).

A. Δὲν ἀριθμοῦνται τετράδια. Δύο χεῖρες: 'Η α' (ἀρ. 1) ὀρθία, στρογγύλη, λειτουργική. 'Η β' (ἀρ. 2-3 βλ. *B*) περισσότερο ἐπιτηδευμένη καὶ ρέπουσα πρὸς τὴν μονοκονδυλικήν. Κατάστασις μᾶλλον κακὴ (φ. 30 ἀπεσχισμένον). Στάχωσις δερματίνη παλαιὰ ἡμικατεστραμμένη.

B. φ. 63^v (μονοκ.): *Τέλος. Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον καὶ Θωμᾶ ἱερέως πόνος, ἔτους, ζξθ' ἰηθ. δ' [1561].* ("Ἴσως ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Θωμᾶν ἱερέα, Διονυσίου 469 [Α. 4003], Λειτουργία, 1572 [VG]).

52 [571] Χάρτ. 14,5×9,5 σελ. 216 στ. 15 τέλ. 17. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

σ. 1. Βίος τοῦ ὁσίου Γρηγεντίου (ἀκέφ.) (B.H.G. 705).

σ. 95. «Ἀντιβολή Παπίσχου καὶ Φίλινος Ἰδαίων τῶν παρ' Ἐβραίων σοφῶν πρὸς μοναχόν τινα περὶ πίστεως Χριστιανῶν καὶ νόμου Ἐβραίων κροτηθεῖσα ἐπιδήμων Χριστιανῶν Ἀράβων τε καὶ Ἰδαίων».

σ. 157 «Λόγοι διάφοροι ἐκ διαλέξεων καὶ Ἰουδαίων».

σ. 203 Ἀποφθέγματα θρησκευτικοῦ περιεχομένου.

σ. 177 «Ἀμφιβολή αἰρετικοῦ πρὸς Χριστιανόν».

A. Γραφὴ ἀνεπιμένη, ἡ συνήθης τοῦ 17. αἰ. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά, τίτλοι καὶ σημειώσεις ἐν τῇ ᾠα. Σύγχυσις τῶν φύλλων κατὰ τὴν στάχωσιν: αἱ σελ. 195-204 πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν μετὰ τὴν σελ. 171. Παράλειψις τῆς σελ. 173 κατὰ τὴν ἀρίθμησην. Κατάστασις καλὴ. Στάχωσις νεωτέρα.

53 [572] Χάρτ. 26×18,5 φφ. 21 18. αἰ.

Λειτουργία Χρυσοστόμου.

Ἐπεται [χ²] Εὐχὴ τῶν καλύβων.

A. Πολυτελῶς γεγραμμένον. Ἀρχικά ἐξωγραφημένα πολύχρωμα. Τὸ φ. 1 νεωτέρα ἀντικατάστασις (διὰ χειρὸς βιβλιογράφου Κυρίλλου, 19. αἰ.). φ. 1^v Εἰκὼν τοῦ Χρυσοστόμου (ἐν τῇ ᾠα, διὰ χ¹ [;]: *ἐδῶ νὰ γίνῃ ἡ εἰκὼν γύρωθεν τρία δάκτυλα νὰ μείνῃ περιθώριον*). Στάχωσις νεωτέρα χαρτονίνη.

B. φ. 13 (δίπτ. κεκοιμ.): *Μνήσθητι Κ(ύρι)ε καὶ τοῦ γράψαντος ταύτην Λαβιδ ἱερομονάχου.*

54 [573] Χάρτ. 21,5×16 φφ. 68 ἔτ. 1545

«Βίος καὶ ἀγῶνες καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθω» [B.H.G. 188].

A. 8^a (η¹²) [χ¹ κ^v]. Γραφὴ ἐπιμελής. Ἐρυθρογραφία. Τὰ φφ. 1-33 δι' ἄλλης χειρὸς [;]. Στάχωσις διὰ φφ. περγαμνῆς, μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

B. φ. 68 Δόξα σοι ὁ Θεός ἡμῶν ἔνεκα πάντων ἡμῶν. Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Σωφρονίου πόνος. Ἐτελειώθη ὁ παρὼν βίος οὗτος ἐν ἔτει ζνδ' μηνι νοεμβρίου κα' [1545]. Ἡ ἱερὰ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τοῦ Κουτλουμουσίου, καὶ ἦτις τὴν ἀποξενώσει ἐκ τῆς μονῆς, νὰ εἶναι ἀσυγχώρητος. [Περὶ τοῦ βιβλιογράφου Σωφρονίου - Εὐφροσύνου βλ. σημείωσιν εἰς ἀρ. 27].

55 [576] Χάρτ. 14,5×10 φφ. 78 16. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.

Ἐξομολογητάριον, εἰς κεφ. 239.

Προηγεῖται πίναξ (ἀκέφ.).

A. Ἐξέπεσε τὸ πρῶτον φ. τοῦ α' τετρ. καὶ τὸ τελευταῖον τετράδιον. Χάσμα μετὰ φ. 5₁. Γραφή ἐπιμελημένη. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Ὑδατόσημ.: ἄγκυρα. Ἀστάχωτον.

56 [578] Χάρτ. 34×22 φφ. 231 στ. 27 ἔτ. 1542

Εὐαγγελιστάριον.

Ἔπονται Εὐαγγέλια εἰς διαφόρους περιστάσεις.

A. 29⁸ [χ¹ α^Γ]. Γραφή ἐπιμελημένη. Ἀρχικά διὰ κίρρας μελάνης, πεποικιλιμένα. Ἐπίτιτλα πολύχρωμα ἢ ἐρυθρόγραφα. Χάρτης παχύς. Κατάστασις μετρία· τιλφόβρωτον. Στάχωσις δερματίνη παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, κατεστραμμένη.

B. Ἐν τέλει: Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις, ἀμήν. Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Παχωμίου πόνος καὶ κτήμα τῆς Κουτλουμουσιῶν μονῆς. Ἔτους ζν' [1542].

57 [579] Χάρτ. 23×15 φφ. 12 ἀρχ. 19. αἰ.

«Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης, οὔσης ἐπέκεινα τοῦ ἔθνους τῶν Χεταίων» [B.H.G. 4039].

A. Γραφή ἐπιμελημένη. Ἐν ἀρχῇ ἐπίτιτλον. Ἀστάχωτον.

58 [581] Χάρτ. 23×16 φφ. 22 ἀρχ. 19. αἰ.

1. Κανόνες παρακλητικοί.

2. [χ²] Στιχηρὰ ἰδιόμελα.

A. Γραφή ἐπιμελημένη. Ἀστάχωτον.

59 [582] Χάρτ. 21,5×17 18. αἰ. κολοβ.

Γεωργίου Σουγδουρῆ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, «Εἰς ἅπασαν τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους μέθοδον προδιόκησις, ἧτοι εἰσαγωγή».

- A. Γραφή πρόχειρος. Ἀστάχωτον.
- 60** [584] Χάρτ. 23×17 φφ. 25 ἀρχ. 19. αἰ. ἀκέφ.
 Ἰατροσόφιον.
 Ἐν τέλει πίναξ περιεχομένων.
 A. Ἀριθμοῦνται σελίδες ἀπὸ 49-99. Ἀστάχωτον.
- 61** [585] Χάρτ. 21×16 τέλ. 18. αἰ. κολοβ.
 Ἀλεξίου Σπανοῦ, Ἐγχειρίδιον περὶ τῶν συνοικεσιῶν.
 A. Ἀστάχωτον.
- 62** [587] Χάρτ. 21,5×16 φφ. 118 18. αἰ.
 Λειτουργικά.
 1. (φ. 1) Ἀκολουθία νεκρώσιμος ψαλλομένη εἰς κόλυβα κεκοιμημένων.
 2. (φ. 13) Κανόνες νεκρώσιμοι κατ' ἤχον.
 3. (φ. 58) Κανόνες παρακλητικοὶ εἰς τὴν Θεοτόκον (Μάρκου Ἐφῆσου τοῦ Ἐθγενικοῦ).
 4. (φ. 110) Κανὼν ἱκετήριος εἰς τὴν Θεοτόκον, Εὐχὴ ἱκετήριος.
 5. (φ. 111) Κοντάκιον εἰς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ (κατὰ τὸν ἀκάθιστον ὕμνον). Ἀρχ. Ἄγγελος πρωτοστάτης τῶν πυρίνων ταγμάτων.
 6. (ἔντυπον) Θεοτοκάριον, Ἀγ. Λάνδου, ἔκδ. Ν. Σάρρου, Ἐνετίησιν 1688 (σελίδες 187) (B.H. 17. s. 2, 449).
- A. Τρία διακεκριμένα μέρη: α) ἀρ. 1-2. Ἀριθμοῦνται φφ. α'-κη'. Ἀπὸ τοῦ φ. κη' ἄλλη χεὶρ, παύει δὲ καὶ ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων. β) ἀρ. 3. Ἀριθμοῦνται διὰ χ' αἰ σελίδες: 1-104. Γραφή λίαν ἐπιμελής. γ) ἀρ. 4. Δι' ἑτέρας χεὶρός. 5. Διὰ χεὶρὸς τῆς αὐτῆς ἢ παρεμφεροῦς πρὸς τὴν 3. Πανταχοῦ τοῦ χφ. ἐρυθρογραφία. Στάχωσις νεωτερικὴ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν.
- 63** [588] Χάρτ. 31×20 φφ. περ. 280 18. αἰ.
 Μουσικὸν (Παπαδική).
 A. 34⁸ (ιζ⁶ κδ⁶), καὶ ἄλλα τινὰ ἀναρίθμητα. Πεποικιλμένα ἐρυθρόγραφα ἀρχικά. Ἐπίτιτλα. Κατάστασις καλή. Στάχωσις νεωτέρα δερματίνη χρυσοποικιλτος.
 Ββ. Καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις τοῦ προηγουμένου Νικάνδρου Κουτλουμουσιανοῦ.
- 64** [589] Περγ. 29×21 φφ. 208 στ. 40 (20) 13. αἰ. ἀκέφ.-κολοβ.
 Στιχηράριον.
 φ. 1 Μηνολόγιον (ἀπὸ 10 Ὀκτωβρίου) φ. 143 Στιχηρὰ τῆς ἀγ. τεσσαρακοστῆς κτλ.

Α. φφ. 1-142: 26⁸, φφ. 143-208: 9⁸ (ζ⁸) [χ¹ κ^{ντ} μέσον]. Χάσματα μετὰ φ. 136₁, 203₁, 207₁. Ἐν ἀρχῇ τοῦ φ. 143 πολύχρωμον ἐπίτιτλον κόσμημα. Ἀρχικά γράμματα ἐρυθρὰ καὶ κυανᾶ. Κατάστασις καλή. Ἀστάχωτον.

65 [590] Χάρτ. 21×15 φφ. 313 19. αἰ.

Μουσικόν.

1. (φ. 1) Ἀνθολογία.
2. (φ. 193) Εἰρμολόγιον τῶν καταβασιῶν Πέτρου Λαμπαδαρίου.

Α. Κατάστασις καλή. Στάχωσις χαρτονίνη.

66 [591] Χάρτ. 26,5×19 φφ. 103 18. αἰ.

Μουσικόν (Ἀνθολογία Παπαδικῆς).

Ἀκολουθία ἑσπερινοῦ, Κατ' ἤχον σύντομα κεκραγάρια ἀγιορείτικα, δοχαί, προκείμενα, Ἀκολουθία ὄρθρου, πολυέλεσι, ἀντίφωνα, πασαπνοάρια.

Α. Ἐρυθρογραφία, πεποικιλμένα ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα. Στάχωσις νεωτερικῆ (σανίδες) μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων.

67 [592] Χάρτ. 21×14 φφ. 222 ἀρχ. 19.αἰ.

Μουσικὸς κῶδιξ (Κοινωνικά) — εἰς νέαν γραφήν.

Μεταξὺ τῶν περιεχομένων: «Κοινωνικά εἰς μνήμας ἀγίων εἰς ἤχους ὀκτώ ἄπερ τὰ μὲν ἐμελοποιήθησαν παρὰ τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων Δανιὴλ Πέτρου Πελοποννησίου καὶ Γεωργίου, τὰ δὲ παρ' ἡμῶν», «παρὰ ἡμετέρου διδασκάλου Γρηγορίου», «Δανιὴλ πρωτοψάλτου», «παρὰ Γρηγορίου Λαμπαδαρίου καὶ ἡμετέρου διδασκάλου», «ἕτερον ὅμοιον ὅπερ εὑρέθη ἐν τοῖς σημειώμασι τοῦ Πέτρου Πελοποννησίου», «ὅπερ εὑρέθη ἐν τοῖς σημειώμασι Πέτρου Πρωτοψάλτου τοῦ Βυζαντίου» κ.ἄ.

Α. Δισσὰ ἀριθμούμενα ἐν τῇ κάτω ᾠα ἀπὸ ἀρ. 31-86 (86²). Στάχωσις νεωτερικῆ.

Ββ. Κτητορ. σημ. Νικάνδρου ἱερομονάχου 1862.

68 [594] Χάρτ. 21×15 τέλ. 18. αἰ. ἀκέφ.

Μουσικὸς κῶδιξ (Ἀνθολογία Στιχηαρίου).

Ἐκ τῆς Μεγ. Παρασκευῆς μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς. Ἔπονται: ἀναστάσιμα τροπάρια κατ' ἤχον.

A. Ἐπιμελής γραφή. Ἐρυθρογραφία. Ἀστάχωτον.

69 [603] Χάρτ. 16×10 φφ. 50 18. αἰ. κολοβ.

Εὐχαὶ καταनुκτικαὶ εἰς Χριστὸν καὶ Θεοτόκον, συγχωρητικαί, τοῦ λυχνικοῦ καὶ τοῦ ὄρθρου.

A. Συνήθης ἀβίαστος γραφή. Ἐρυθρογραφία. Στάχωσις νεωτερική.

70 [604] Χάρτ. 20×14,5 φφ. 80 16./17. αἰ.

Λειτουργίαι καὶ Εὐχολόγιον.

1. (φ. 1) Λειτουργία Χρυσοστόμου.

2. (φ. 25^v) [χ²] Εὐχὴ ἐπὶ εὐλογίῃσι σταφυλῶν.

3. (φ. 26) Ἀκολουθία (εἰς μοναχούς;).

4. (φ. 39^v) [χ²] Εὐχαὶ διάφοροι (εἰς εὐλόγησιν οἴνου, εὐχὴ τῆς μεταλήψεως, τῶν κολύβων).

5. (φ. 44) Λειτουργία Μ. Βασιλείου.

6. (φ. 68) Λειτουργία προηγιασμένων.

A. Δύο κεχωρισμένα χφφ: α) φφ. 1-43· τὰ φφ. 1-39: 5⁸ [χ¹ α^Γ ἄκρα]. Γραφή δεξιοκλινῆς λειτουργική, μελάνη κιρρά. Ἐρυθρογραφία. Τὰ φύλλα 40-43 δι' ἄλλης χειρός. β) φφ. 44-80· ἀριθμοῦνται τετράδια γ'-ζ' [χ¹ α^Γ ἄκρα]. Γραφή ὀρθία στρογγύλη, περισσότερο ἀνειμένη, μελάνη κιρρά. Ἀρχικά καὶ ἐπίτιτλα διὰ τῆς αὐτῆς μελάνης. Χάρτης: ὕδατόσημ.: ἄγκυρα ὡς περίπου Br. 563 [=1583] ἢ 565 [=1595-1611]. Στάχωσις χαρτονίνη ἐπενδεδυμένη με περγαμηνὴν με γράμματα ἀρμενικά.

B. φ. 18 καὶ φ. 20 (εἰς τὰ δίπτ. κεκοιμ. Χρυσοστ.): *Μνήσθητι Κ(ύρι)ε του δούλου σου Καλλίστου μοναχοῦ καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ*. [Πιθανῶς τὸ ὄνομα τοῦ βιβλιογράφου τοῦ α' χφ].

φ. 60 (δίπτ. κεκοιμ. Βασιλείου): *Μνήσθητι Κ(ύρι)ε τὰς ψυχὰς τῶν δούλων σου Κυρίλλου μοναχοῦ, Ἰωάννου καὶ Καλῆς*. [Ὁ Κύριλλος βιβλιογρ. τοῦ β' χφ].

71 [605] Χάρτ. 17×12 ἀρχ. 19. αἰ.

Μουσικὸν («Δοξαστικά τῶν ἀποστίχων τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ κυρίου Χουρμουζίου, κατὰ μίμησιν τοῦ κῦρ Ἰακώβου»).

72 [608] Χάρτ. 21×15 σελ. 126 18. αἰ.

Μουσικὸν (Ἀνθολογία).

A. Κατάστασις καλή. (Δί σελ. 100-119 ἐσχισμένα). Στάχωσις νεωτερικῆ.
Bβ. Καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Νικάνδρου ἱερομονάχου.

73 [611] Χάρτ. 17×12 φφ. 56 ἔτ. 1822

Ἁγιασματάριον.

1. (φ. 1) Ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ.
2. (φ. 15) Εὐχαὶ τοῦ ὄρθρου.
3. (φ. 24^v) Ἀκολουθία τῶν ὁσίων πατέρων τῶν ἐν τῷ ἹΑθφ διαλαμφάντων ψαλλομένη τὴν Κυρ. τοῦ Ματθαίου ἢ τῶν ἁγ. Πάντων.
4. (φ. 29^v) Ἀκολουθία ἁγ. Ἀρτεμίου τοῦ Θαυματουργοῦ (20 Ὁκτωβρίου).
5. (φ. 36) Εὐχαὶ διάφοροι.
6. (φ. 39) Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.
7. (φ. 55) Εὐχὴ τοῦ Μοδέστου ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων εἰς ἀσθενῆ ζῶα.

A. Γραφὴ στρωγγύλη, ἐπιμελής. Ἐρυθρογραφία. Στάχωσις νεωτερικῆ (σανίδες ξύλιναι) μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων καὶ πορπῶν.

B. Ἐν τέλει: Ἐπίγραμμα διὰ στίχων ἰάμβων. Χάρις ὃ πρέπει πᾶσα δόξα καὶ χάρις || ὃ τῇ συνάσει τότε γέγραπται πάντως || διὰ συνδρομῆς τοῦ πανσεβασμιωτάτου || ἐν πνευματικοῖς Κυρίου Ἰωάσαφ || γέγραπται πλείστη ἐπιμελεία ὄντως || ἐν τῇ ἱερῇ καὶ σεβασμίᾳ σκήτῃ || τῆς θεοπρομήτορος Ἁγίας Ἁννης || παρὰ μελανείμενος ἀνδρὸς ἀγύρτου || ὃ ἡ κλήσις εὐδηλος τῷ πάντ' εἰδῶτι, || καὶ οἱ ἐντυγχάνοντες ἔρωσθε πάντες ||. Εἴλιφε πέρασ ἀπὸ τῆς θεογνωσίας ἐν ἔτει σωτηρίῳ μακβ' κατὰ μῆνα Μάρτιον [1822].

74 [613] Χάρτ. 15×21 φφ. 64 17. αἰ.

1. (φ. 1) Βίος καὶ μαρτύριον τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Φεβρωνίας (B.H.G. 659).

2. (φ. 33) Τυπικὸν ἤτοι κανονικὸν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἐν τῷ ἹΑθφ. Ἀρχ. Οἱ τὸν μονότροπον τοῦ μονήρους βίου εὐστόχως

3. Συνεσταχωμένον ἐν ἀρχῇ ἐντυπον: Βιβλίον καλούμενον Παράδεισος . . . τοῦ ὁσίου Συμεῶνος τοῦ μεταφραστοῦ, μεταφρασθὲν παρὰ Ἀγαπίου Μοναχοῦ τοῦ Κρητὸς . . . εἰς τὴν κοινήν διάλεκτον, Ἐνετίησιν 1641 (B.H. 17. s., 1, 414).

A. Γραφὴ ἀνειμένη. Ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ καὶ ἐπίτιτλα. Στάχωσις νεωτερικῆ (ξύλιναι σανίδες) μετὰ μεταλλίνων γόμφων.

75 [614] Χάρτ. 20,5×13,5 φφ. 32 18. αἰ.

Διηγήσεις εἰς δημόδη κ.ἄ.

1. (φ. 1) Θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ὁποῦ ἐθανάτωσε τὸν δράκοντα. Ἄρχ. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁπότεν εὐρίσκετον ὁ μεγαλομάρτυς Γεώργιος ζωντανὸς εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς.

2. (φ. 5) Διήγησις περὶ τοῦ ἁββᾶ Μακαρίου, περὶ τὸν χωρισμὸν τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τὰ μνημόσυνα. Ἄρχ. Πορευόμενος ποτέ τις τῶν ἁγίων πατέρων ἠκολούθησεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου (B.H.G. 999r).

3. (φ. 14) Παράκλησις εἰς τὸν τίμιον Σταυρόν.

4. (φ. 20) Ἀκολουθία μνημοσύνου.

A. Τρεῖς χεῖρες: χ¹ φφ. 1-11, χ² φφ. 25-31, χ³ φφ. 12-24 καὶ 32. Ἐρυθρόγραφα ἐπίτιτλα, ἀρχικά καὶ κοσμήματα. Κατάστασις καλή. Στάχσις νεωτερική.

B. φ. 19: Χεῖρ Γεδεῶν ἀρχιμανδρίτου σκπλτ [= Σκοπελίτου] τοῦ πτοχοῦ. φ. 32. Ἐργάφη διὰ χειρὸς Γεδεῶν ἀρχιμανδρίτου, τὸ κενούριον. Τὸ δὲ παλαιῶν ἐστὶ τῆς διδασκάλας χειρὶ, Μακαρίας μοναχῆς ἐκ Σκοπέλων.— Ὁ Γεδεὼν εἶναι ὁ γραφεὺς τῶν φφ. 12-24 καὶ 32 [χ³], ἡ δὲ Μακαρία μοναχὴ προφανῶς ἡ γραφεὺς τῶν φφ. 25-31 [χ²]. Γεδεῶν ἱερομόναχος Σκοπελίτης Κουτλουμουσιανὸς μνημονεύεται ὑπὸ Μ. Γεδεῶν (RR 136, σελ. 95) ὡς γράψας κατὰ Ἰούλιον 1791 «μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ζηλευτῆς διὰ τοὺς χρόνους καὶ τόπους ἐκείνους ὀρθογραφίας» τὴν χειρόγραφον Ἀκολουθίαν τοῦ ἁγ. Ἐρμούλου, ἀποκειμένην ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγ. Ἐρμούλου ἐν Προικονήσῳ τῆς Προποντίδος· πρόκειται προφανῶς περὶ τοῦ ἰδίου.

76 [615] Χάρτ. 21×15 18. αἱ.

1. *Συμεὼν Θεσσαλονίκης*, Εὐχὴ συγχωρητικὴ ὑπὲρ τινῶν ἀδελφῶν μετὰ θάνατον ὑπὸ ἀφορισμὸν εὐρεθέντων.

2. (Ἐντυπον) Ὀμιλία . . . περὶ τοῦ ἀξιώματος τῆς ἱερωσύνης συντεθεῖσα παρὰ *Μιχαήλου Χορτακίου τοῦ Κρητός*. . . Ἐνετίησιν, ἄχμβ', παρὰ Ἰωάννη Ἀντωνίῳ τῷ Ἰουλιανῷ (εἰς δημῶδη) (βλ. Β. Η., 17.σ., 1, 429).

3. Ἀδήλου Λόγος εἰς δημῶδη (ἐπιγραφή «Βίβλος γενέσεως»). Ἄρχ. Καθὼς τὸ αἰσθητὸν φῶς τοῦ ἡλίου ὁποῦ ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον, ἀνίσως καὶ εὐρὴ ὕδατα διαφανῆ καὶ νερὰ καθάρια τὰ φωτίζει.

4. Στίχοι. Ἀλφάβητος περὶ πυρκαϊᾶς εἰς τὸν Γαλαταν κ.ᾶ.

Καὶ αὐτὸς ὁποῦ τὰ σύνθεσε Θεοδόση τονὲ λέσει
καὶ ὅσοι τὸν κοιτάζουνε μικροί, μεγάλοι, κλαῖσι.

Ἐν τέλει (περὶ τῆς πυρκαϊᾶς)

Ἔτος ἦτον ἀπὸ Χριστοῦ χίλιοι ἑξακόσιοι
ἐνενήντα ἑξι, ἀφέντη μου, ποὺ κάνουν ὅλοι τόσοι.

5. Ἀδήλου Λόγος ἀνεπίγραφος (τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ). Ἄρχ. Σήμερον καὶ σήμερον, γλυκύτατε Ἰησοῦ, ἅγιοι ἱερεῖς καὶ ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας καὶ ἄπασα ἡ τοῦ Κυρίου μου κληρουχία, σήμερον ἀλήθευσεν ὁ τοῦ προφήτου Ἰερεμίου θρῆνος.

6. *Θεοφάνους μοναχοῦ τοῦ νέου καὶ φιλοσόφου*, πεζῆ φράσει καὶ διδακτικὸς λόγος εἰς τὸν δεκάλογον τοῦ προφήτου Μωϋσέως. *Ἀρχ.* Δέκα παραγγελίες μεγάλαι εἶναι ὅπου ὤρισεν ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὲς εἰπῆ. [Τοῦ ἔργου πολλὰ χφφ εἰς "Αγ." Ὀρος, βλ. Λάμπρου πίνακα].

7. Ἐκλογαὶ ἐκ τοῦ Πατερικοῦ (κολοβ.).

8. *Ἀδήλου* Λόγος εἰς τὴν πόρνην τὴν ἀλείψασαν τὸν Κύριον μύρον (τῆ μεγάλη Τετράδη), εἰς δημώδη. *Ἀρχ.* Ὀλωνῶν τῶν ὁσίων καὶ ἀξίων τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπων ἀνυμνούντων εὐσεβῶς τὸν ἄχραντον δεσπότην.

Α. Διάφοροι χεῖρες: α) οἱ ἀρ. 1, 5, 8 διὰ χεῖρὸς ἀγροίκου, β) τὸ ὑπ' ἀρ. 4 πιθανῶς αὐτόγραφον· χεῖρ ἄπειρος, βεβιασμένη, γ) οἱ ἀρ. 6-7 διὰ γραφῆς δεξιοκλινοῦς ἐμπείρου γραφέως. Στάχσις νεωτερικῆ.

77 [616] Περγ. 27×18,5 φφ. 315 στ. 28 12. αἰ.

Λόγοι ἀσκητικοί.

1. (φ. 7) *Βασιλείου τοῦ Μεγάλου*, Ἀσκητικαὶ διατάξεις (P.G. 31, 1324). Προτάσσονται (φ. 7) Λόγος εἰς ἅγιον Γρηγόριον [ἐπιστολὴ β', P.G. 32, 224] καὶ (φ. 62) Λόγος ἕτερος περὶ ἀποταγῆς βίου καὶ περὶ τῆς ἀληθοῦς παρθενίας καὶ διατυπώσεως ἀσκήσεως (P.G. 31, 869).

2. (φ. 68) *Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου*, Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις διάφοροι (P.G. 28, 732). Βλ. καὶ κατωτέρω ἀρ. 5.

3. (φ. 71) *Γρηγορίου Νύσσης*, Εἰς τὴν εἰσβασιν τῶν ἀγίων νηστεϊῶν [= Ἀστερίου Ἀμασειᾶς] P.G. 40, 369), φ. 81 Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ εὐποιίας (P.G. 46, 453), φ. 90 Τοῦ αὐτοῦ, Προτρεπτικὸς περὶ μετανοίας (P.G. 40, 352).

4. (φ. 100) [*Ἰωάννου τοῦ Καρπαθίου*], Κεφάλαια ις' καὶ ιη', (P.G. 85, 1841).

5. (φ. 100^v) Ἐρωταποκρίσεις *Μ. Ἀθανασίου* (P.G. 28, 623—βλ. καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 2).

6. (φ. 103) *Νείλου μοναχοῦ*, Κεφάλαια διάφορα (ἀκέφ.) (P.G. 79, 720), φ. 137^v Τοῦ ἁγίου *Νείλου*, Κεφάλαια περὶ προσευχῆς (Κεφάλαια ρηγ') (P.G. 79, 1168).

7. Τοῦ *ἄββᾶ Μαξίμου*, Ἔργα ἀσκητικὰ ¹(φ. 149) πρὸς Ἐλπίδιον πρεσβύτερον περὶ ἀγάπης ἑκατοντὰς πρώτη (Προηγῆται πρόλογος) (P.G. 90, 960), φ. 160 ἑκατοντὰς δευτέρα, φ. 174^v ἑκατοντὰς τρίτη, φ. 188 ἑκατοντὰς τετάρτη ²(φ. 199^v) Τοῦ αὐτοῦ [= Θαλασσίου], Περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας πρὸς Παῦλον πρεσβύτερον, ἑκατοντὰς α' (P.G. 91, 1428), φ. 203^v ἑκατοντὰς β', φ. 207^v ἑκατοντὰς γ', φ. 211^v ἑκατοντὰς

δ' ³(φ. 216^v) ἑκατοντάς ε' (Κεφαλαιώδης λόγος περὶ θεολογίας καὶ ἀλληγορικὸς περὶ ἀρετῶν), φ. 232^v ἑκατοντάς ς' ⁴(φ. 252) Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν (P.G. 90, 912).

8. (φ. 276^v) *Βασιλείου*, Ἐπιστολὴ πρὸς Συμπλικίαν συγκλητικὴν (P.G. 32, 529).

9. (φ. 277) *Τοῦ ὁσίου Μάρκου*, Περὶ νόμου πνευματικοῦ, ἐν κεφαλαίοις, ρςς' (P.G. 65, 905).

10. (φ. 286^v) Τοῦ μακαρίου *Κασσιανοῦ*, Λόγος ἀσκητικὸς. Ἄρχ. Ὁ φιλαληθῆς καὶ φιλόθεος καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀπελθεῖν βουλόμενος [ἀνέκδ.].

11. (φ. 289^v) *Ἰωάννου τοῦ Καρπαθίου*, Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ἑκατὸν (P.G. 85, 1837).

12. (φ. 312^v) α' Ἐκ τοῦ συντάγματος τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας, ὁ πρὸς μονάζοντα καὶ Χριστιανοὺς πάντας, κληρικοὺς τε καὶ λαϊκοὺς αὐτῶ συντετήρη» (P.G. 28, 836).

13. (φ. 315^v) Ἐκ τῶν Χόλωνος πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, ἀκέφ. φ. 4-6 Πίναξ ἀκριβῆς τοῦ βιβλίου.

A. 58⁸ [χ¹ κ^v ράχις] (λζ' μ⁶ νγ' νς'). Μέγα χάσμα πολλῶν τετραδίων μετὰ φ. 102 (μεταξὺ ἀρ. 5 καὶ 6 ἐξέπεσαν τὰ τετράδια ιγ'-λ'), ὁμοίως χάσμα ἑνὸς τετραδίου (τοῦ λβ') μετὰ φ. 110. Γραφὴ λίαν ἐπιμελής, μελάνη κίρρα. Ἐρυθρογραφία. Τὰ φφ. 1-3 καὶ 316-317 παράφυλλα ἐκ περγαμηνῶν κωδίκων· εἰς τὰ πρῶτα παράφυλλα ἐπικεκολλημένα χαρτῶα φύλλα. Στάχωσις παλαιὰ μετὰ ἐντύπων κοσμημάτων, 16. αί.

Ββ. φ. 6^v [χ 16. αί.] τ⁸ κ⁸τλ⁸μ⁸σση.
φ. 7 τοῦ Κουτλουμουσίου ἔστω.

Βιβλιογρ. Τὸ χφ ἔχει περιγραφὴ λεπτομερῶς, ἐκ φωτογραφιῶν τοῦ Institut de Recherche et d'Histoire des Textes, ὑπὸ Jean Gribomont, Un manuscrit athonite hors catalogue: Koutloumous 616, Abadia de Montserrat 1963 (Studia Monastica, vol. V) σελ. 405-418. Ἡ περιγραφὴ μου συνέπιπτε εἰς τὰς γενικὰς γραμμὰς μετὰ τὴν ἰδικὴν του· εἰς τινὰ σημεῖα συνεπλήρωσα τὴν ἰδικὴν μου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδικῶν του λεπτομερεστέρων στοιχείων. Ἐν σελ. 410-411 παρατίθενται, ἐκ τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ χφ πίνακος, τὰ περιεχόμενα τῶν ἐκπεσόντων τετραδίων (ἀριθ. ΜΓ'-ΟΗ').

ΑΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

[Συνεχίζεται εἰς τὸ 2ον τεῦχος].